

ATSAKOMYBĖ 4. ŪKININKAI

Dr. Jonas Jasaitis

Dar ir pirmaisiais pokario metais jie sudarė patį gausiausią Lietuvos gyventojų sluoksnį. Juos ne veltui vadino tautos pagrindu. Tačiau kas mėnesį jų darėsi vis mažiau ir mažiau. Vienus išvežė dar keturiasdešimtaisiais, kitus – jau po karo, prasidėjus antrajai bolševikinei okupacijai. Vežė už tai, kad turėjo pasistatę kiek tvarkingesnius trobesius. Už tai, kad kai kurie iš jų per javapjūtę "naudojo samdomą darbą", taigi, pagal bolševikų terminologiją, buvo "išnaudotojų klasės atstovai". Už tai, kad kažkas įskundė, neva yra nusiteikę prieš kuriamus "kolektyvinius ūkius" arba pritaria "miškiniams". Apie tuos, kurių šeimos nariai dalyvavo pasipriešinimo judėjime ar tiesiog bandė išvengti tarnybos okupacinėje kariuomenėje, jau ir kalbėti nebetenka.

Taigi vienus išvežė, kitus išžudė, tretį patys bėgo iš kaimo, beveik viską Dievo valiai palikę, ieškodami prieglobsčio kitame Lietuvos pakraštyje arba mieste. Stambesniųjų ir sumaniausių ūkininkavusių, pavadintų "dvarininkais ir buožėmis" nebeliko. Likusius, kurie dar bandė tyliai dirbti savo ūkeliuose, "savanoriškai" suvarė į kolchozus.

Buvau gal kokių šešerių metų, kai vieną gražų rugpjūčio sekmadienį grįžęs iš bažnyčios, tėtis pasiėmė mane pasivaikščioti. Jis apvedžiojo ir aprodė visus laukus, pamiškes ir kitus idomesnius kampelius mūsų beveik 16 hektarų ūkyje. Ėjome lauko keliuku pro kiek palinkusį gluosnį, stabtelėjome ties kūdromis, susidariusiomis iš vežus žvyrą, priaugusiomis meldų, su kyšančiais iš jų juodgalviais. Nuo kalniuko apžvelgėme miškelį, besiribojantį su karo metais dingusio kaimyno žeme.

Paskui nukeliavome iki Barsukynės kalnelio, kurio papėdėje, drebulių, beržų ir eglių apsuptyje augo keli galingi ąžuolai. Tarsi gyva "Eglės – žalčių karalienės" iliustracija... Radome baravykų, nuostabių raudonviršių, lepšiukų, ruduokių, nors tėvelis visai nesiruošė grybauti ir, kiek prisimenu, niekada neturėjo tam nei laiko, nei noro. Nužingsniavome per pievą ten, kur telkšojo ketur-

kampė duobė. "Čia kasiau durpes", paaiškino tėtis, nusakydamas jų paskirtį.

Pasukę į taką, praėjome du nedidelius beržynėlius. Grįžome paežiais, prisižiūrėję įvairiausių lauko gėlių ir žolynų, prisitraukę krūtinės gaiviausio lauko ir miškų aromato.

– Tai mūsų žemė, – pasakė tėvelis, baigiantis kelionei. – Ar įsidėmėjai, kur eina ežios? Gal dar kada prireiks... – užbaigė tarsi pats sau.

Jau kitą pavasarį savo ūkio nebetekome. O praėjus keliolikai metų mažai kas betikėjo, kad kada nors vėl bus galima savo žemę atgauti.

Pamažu žmonės nustojo sielotis, kad kolchozuose žemė taip nebranginama ir netvarkingai naudojama. Nebesielvartavo dėl "galiūnais" traktoriais suplūktų dirvožemio, dėl be saiko verčiamų "mineralinių trąšų", be jokio gailėsčio naikinamų apsauginių miškelių. Gal tik apsiašarodavo paaiškęs, kad reikės keltis į "gyvenvietę". Net su kažkokiu keistu įsiutimu buvo naikinamos ūkininkų sodybos, laužomi sodai, verčiami ant žemės šimtamečiai medžiai, užlyginami tvenkiniai.

Ir darėsi Lietuvos kraštovaizdis vis labiau primenantis kažkokias (gal Kazachstano, gal Altajaus) stepes. Per dešimtis kilometrų nebeliko laukuose medžių. Slėnius tarsi perpjovė milžiniški melioracijos grioviai. Net ir upeliai pasidarė į juos panašūs: ištiesinti, nulygintais krantais, su vos bežiūrima nešvaraus vandens srovele ant dugno. Naujieji žemės ūkio "specialistai" rašė, kad tokių platybių reikia galingai moderniajai technikai ir intensyviajai žemdirbystei.

Ant kalvelių, paežerėse ir paupiuose, kitose dar likusiose šiek tiek išvaizdesnėse vietose buvo pastatytos "fermos" ir "gyvulininkystės kompleksai" – didžiuliai, neįtikėtinai tvirtai. Ten, kur visai neseniai dar galėjai kuo nors pasigrožėti, mėtėsi mėšlo krūvos, tvyrojo niekada neišnykstantis srutų tvaikas. Visa tai priminė viename Karaliaučiaus krašto, dar vis tebevadinamo išgamos Kaliningo vardu, miesteliukštyje

matytą šiurpų vaizdą. Prie apgriuvusios, sandėliu paverstos bažnytelės sienos buvo pritaisytas primityvus keltuvas, skirtas kroviniams iš sunkvežio iškrauti. O tame gale, kur kažkada buvo altorius, buvo įrengtas viešasis tualetas. Okupantai visą pasaulį būtų užsmardinę!

Šimtasiūlė ir ilgi guminiai arba kerziniai čebatai tapo Lietuvos žemdirbių apranga ir apavu. Todėl ir nereikia stebėtis, kad buvę ūkininkai visokeriopai stūmė savo vaikus ir anūkus iš kaimo: "Tik mokykis, vaikel, kad tau nereikėtų kolchoze taip vargti."

Kam didesni mokslai sunkiau sekėsi, tas bet kokios miestiškos profesijos siekė. Taip ir ėjo skaudūs sodybų tuštėjimo dešimtmečiai. Augo nauja lietuviukų karta, ne tik lakštingalos ar vyturio negirdėjusi, drebulės nuo liepos, miežio nuo kviečio nebeatskirianti, tėviškės jausmo nebepažįstanti.

O kaimo reikalai vis labiau prastėjo. Kaimas visai nuseno. Likdavo jame tie, kuriuos gamta kuo nors nuskriaudė arba "samagonas" nuo mažumės akis užpylė. Kaimas, davęs mažne visus Lietuvos šviesuolius, tapo vargšų, mandagiai vadinamų "protiškai atsilikusiais" arba "sulėtintai besivystančiais", peryklomis.

Tada žemės ūkiu susirūpino "epochos protas, sąžinė ir garbė" – neklystančioji "tėses-ka-pė". Prasidėjo masinė žemės ūkio darbininkų mokyklų, "profkėmis" vadinamų, statyba. Kaimo mokyklų vadovai kas metai gaudavo vis didėjančius planus, kiek mokinukų, baigusius 8 arba 9 klases ir pilną vidurinę mokyklą reikia "nukreipti" mokyti "plataus profilio" mechanizatoriais, melžimo operatorėmis ir t.t. Mokyklos, kurių auklėtinių dauguma įstodavo į universitetą ar institutus, buvo labai smarkiai bamos už "partijos nurodymų nevykdymą". Juk Lietuva jau buvo paversta milžinišku tvartu, aprūpinančiu mėsą ir pieno produktais Maskvą ir kai kuriuos kitus Sovietijos regionus.

Tačiau jokios partinės direktyvos nebegalėjo išgelbėti vis labiau pūvančios sovietinės imperijos, vis labiau griūvančio jos ūkio. Kuo toliau, tuo labiau vėrėsi baisios kolchozinio ūkininkavimo piktžaidės. Nežiūrint vis didesnio chemikalų naudojimo ir numelioruotų plotų plėtimo, menkėjo derliai, didėjo dirvožemio erozija. "Komp-

Koplytėlė Merkinės kryžių kalnelyje, kurią pastatė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Varėnos skyrius. Prie koplytėlės bus įamžinti žuvusiųjų Merkinės bataliono kovotojų vardai.

JIE SU MUMIS

Vytautas Alantas

Kas sako, kad jų nebėra?

Gyveno ir gyvens jie tarp mūsų ir su mumis!

Kas, kad jų kaulai ilsisi Sibiro taigoj?

Kas, kad tremty jie guli po paminklais prabangiais,

Ar po kukliais kryželiais kontinentuose visuos, –

Ar piliakalniuos ilsis miegu amžinuoju?

Vis vien gyvena jie tarp mūsų ir su mumis.

Žygiuoja dvasios gentainių už mūsų pečių.

Žygiuoja žemdirbiai, karaliai, pranašai,

Kūrėjai savanoriai, knygnešiai,

Žygiuoja partizanai ir šventieji,

Visi tautos vaikai rinktieji.

Žygiuoja kaip mūras pulkų pulkai.

Jie mūsų palydovai ir neatskiriami draugai...

leksuose" siautėjo epidemijos. Kolchozų ir sovchozų viršininkai vogė vis atviriau ir įžuliau. Katastrofiškai krito darbo drausmė, plito girtavimas. Nei partinė demagogija, nei vadinamoji "liaudies kontrolė" negalėjo atstoti to, visai neapčiuopiamo dalyko, nuo amžių vadinamo meile gimtajai žemei.

Taip ir prasidėjo bolševizmo bei jo didžiausio kūrinio – sovietinės imperijos agonija. Prasidėjo blaškymasis, grėžiojimas atgal, desperatiškas išeities ieškojimas. Pasigirdo kalbos apie akcines žemės ūkio bendroves, žemės ir kitų naudmenų nuomą, net

"šeimyninę rangą". Buvo priimtas Valstiečių ūkio įstatymas. Eik, girdi, žmogau, iš kolchozo, imk žemės, kiek tik pajėgi apdirbti! Grįžk, buvęs savininke, atiduodame tau tai, ką prieš 40 metų atėmėme! Ūkininkauk!

Žmonės sukluso. Prasidėjus Atgimimui, kalbos apie žemės ūkio reformą, t.y. apie grįžimą prie privatinės žemės nuosavybės pradėjo įgauti apčiuopiamą pavidalą. Didžiuliai būriai užplūdo archyvų įstaigas ir besikuriančias "agrarinės tarnybas". Prasidėjo nuosavybės teisių įrodinėjimas ir atstatymas.

(Bus daugiau)

Girdėta iš Vilniaus

• **SEIMO NEEILINĖ SESIJA PRASIDĖJO.** Lietuvos Respublikos Seimo nariai jau susirinko į neeilinę sesiją. Tarp kitų klausimų jie nagrinėjo ir Referendumo įstatymo pakeitimus. Projektu numatoma pakeisti devynis šio įstatymo straipsnius. 1994 metų liepos 22 dieną Konstitucinis Teismas patvirtino, kad keturi Referendumo įstatymo straipsniai neatitinka Lietuvos Konstitucijos. Be to, pakeitimais norima suvienodinti balsavimo tvarką referendumų ir rinkimų metu.

• **SEIMAS SIŪLO TOBULINTI RINKIMŲ ĮSTATYMO PATAISAS.** Seimas pirmadienį atmetė Prezidento siūlymą sumažinti procentinį barjerą proporcinėje rinkimų dalyje iki keturių procentų partijoms ir penkių procentų koalicijoms. Prezidento pasiūlytas įstatymo keitimo variantas grąžintas iniciatoriui tobulinti. Labiausiai tikėtina, kad A. Brazauskas nepateiks naujo, patobulinto Seimo rinkimų įstatymo keitimo projekto.

• **B.GENZELIS SMERKIA PRIVILEGIJAS.** Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas B. Genzelis – vienas iš LKP-LDDP ideologų, neseniai tapęs socialdemokratu, pasmerkė privilegijas kai kuriems stojantiems į Vilniaus universiteto teisės fakultetą. Jis sakė manęs, kad Generalinės prokuratūros pareigūnai, įtraukę į specialią lengvatinę stojamųjų egzaminų grupę savo vaikus, bei Vilniaus universiteto vadovai, leidę tokią grupę sudaryti, privalo atsistatydinti. Stojantiems į teisės fakultetą buvo pats didžiausias konkursas. Prokuratūros pareigūnų vaikai jo išvengė, nes jiems buvo sudaryta atskira privilegijuota grupė.

• **AR IŠ TIKRŲJŲ SUDARYTAS JAV IR RUSIJOS SANDĖRIS: "TRYŠ UŽ TRIS"?** Lietuvos Seimo Užsienio reikalų komitetas žada svarstyti Lietuvos ir Latvijos jūrų sienos nustatymo klausimą. Apie tai pranešė komiteto pirmininkas dr. Kazys Bobelis. Jis sakė, kad komitetas bandys išnagrinėti užsitęsusio ginčo dėl jūros sienos su Latvija priežastis ir pateiks savo išvadą.

Dabar svarstomas Diplomatinės tarnybos įstatymo projektas, kurį dr. K. Bobelis pavadino labai svarbiu, pridurdamas: "Kuo greičiau Diplomatinės tarnybos įstatymas bus priimtas, tuo greičiau Lietuva išvengs nesusipratimų su savo pačios diplomatinėmis misijomis užsienio valstybėse".

K. Bobelis taip pat sakė, jog kreipsis į JAV ambasadorių Lietuvoje, prašydamas paaiškinti amerikiečių spaudoje pasirodžiusius pranešimus apie neva sudarytą JAV ir Rusijos susitarimą "trys už tris" (Lenkija, Čekija ir Vengrija už Baltijos valstybes). Spauda teigia, kad Rusija sutiktų su Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos stojimu į NATO, jeigu trys Baltijos valstybės būtų priskirtos jos įtakos sferai. Lietuvos Seimo Užsienio reikalų komitetas klausia ambasadoriaus, ar pranešimai apie tokį susitarimą yra tiesa.

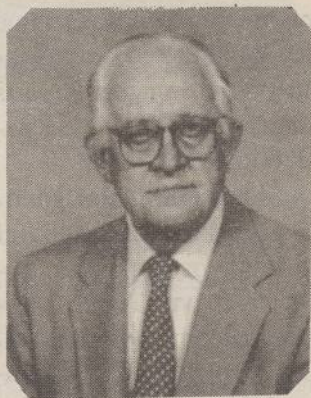
• **TIKIMASI, KAD JAVŲ DERLIUS ŠIEMET BUS DIDESNIS.** Lietuvoje šiemet tikimasi žymiai didesnio javų derliaus negu pernai. Žemės ūkio ministerijos sekretorius Vytautas Poliūnas informavo, kad numatyta supirkti 440 tūkstančių tonų grūdų, tačiau specialistai numato didesnę derlių. Pasak V. Poliūno, neturėtų būti jokių problemų dėl grūdų supirkimui reikalingų lėšų. Jis tvirtino, kad valstybės nustatytos minimalios grūdų supirkimo kainos tenkina žemdirbius ir grūdų perdirbėjus. Tačiau supirkimo kainos dar esančios per mažos, kad būtų išvengta grūdų išvežimo iš Lietuvos į kitas šalis. V. Poliūnas patikino, kad Lietuvai grūdų tikrai užteks: "Gali pritrūkti tik pašarinių grūdų, tačiau neturėtų būti problemų jų atsivežti iš svetur. Be to, kaip ir kasmet, teks išvežti kietųjų kviečių makaronų gamybai."

• **PREZIDENTAS NEDALYVAUS DISKUSIJOJE DĖL REFERENDUMO.** Liepos pabaigoje LDDP rinkimų štabas pasiūlė kartu su Seimo rinkimais, kurie vyks spalio 20 dieną, surengti referendumą dėl pakeitimų Konstitucijoje. LDDP pasiūlė praplėsti Prezidento įgaliojimus. Siūloma suteikti jam teisę paleisti Seimą, jeigu šis tris kartus iš eilės nepatvirtintų Prezidento siūlomo premjero. Numatoma Krašto apsaugos, vidaus reikalų ir užsienio reikalų ministrų paskyrimą priskirti valstybės vadovui, įkurti prie Prezidento Teismų tarybą, kuri kontroliuotų teisėjų darbą. Anot A. Brazausko, toks pasiūlymas su juo nebuvo suderintas.

• **LIETUVOS DUJININKAI TIKISI GRAŽINTI RUSIJAI VISĄ SKOLĄ.** Energetikos ministras Saulius Kutas išitikinęs, kad iki šildymo sezono pradžios Rusijos bendrovei "Gazprom" pavyks sumokėti skolas. Pagal apipusį susitarimą iki spalio pradžios numatoma grąžinti apie 30 milijonų dolerių. Skolos bus grąžinamos iš valstybės biudžeto (11 mln.), iš paskolų bendrovei "Lietuvos energija" (16,7 mln.) ir iš savų bendrovės "Lietuvos dujos" lėšų.

Iš visur apie viską

ARTĖJA JAV PREZIDENTO RINKIMAI

Algirdas Pužauskas

Užbaigus Olimpines žaidynes Atlantoje, amerikiečių dėmesys natūraliai nukrypo į svarbiausią šių metų įvykį – Prezidento ir Atstovų Rūmų bei dalies Senato rinkimus. Didžioji respublikonų partija rugpjūčio mėnesį sušaukė savo suvažiavimą konvenciją. Prasidėjo labai aktyvi kampanija.

Visi bandymai sužadinti rinkėjų dėmesį kandidatams pamažu išryškino, kad visuomenės nuomonės apklausos iki šiol daugiau šansų teikia dabartiniam prezidentui ir jo demokratų partijai. Respublikonų kandidatas Bob Dole padarė kelias rinkiminės kampanijos klaidas. Viena klaida buvo ta, kad jis atsisakė aplankyti įtakingos juodųjų organizacijos NAACP kvietimą pasakyti kalbą jos suvažiavime. Ki-

tą klaidą, kad kandidatas bandė ginti tabako pramonės korporacijų interesus ir teisingi ginklus garbinančių amerikiečių sąjungos pažiūras. Pasirinkęs šūkį "Geresnis vyras – geresnei Amerikai", kandidatas Dole užsitarnavo respublikonų partijos veikėjų ir vadų nepasitenkinimą, susilaukė daug nemalonių priekaištų. Respublikonų partijos, kuri neseniai, 1994 m. perėmė daugumą Kongrese, naujieji atstovai išsigandę, kad jie gali būti nebeperrinkti. Išsilo partijoje nuomonių skirtumų dėl abortų klausimo, kuris gali atstumti Krikščionių koalicijos respublikonus nuo "ekonominių" respublikonų. Kaip žinoma, daug JAV moterų pritaria abortų legalumui, palaiiko vadinamąjį "pasirinkimo" principą ir žada atiduoti rinkimuose savo balsus demokratų kandidatams.

Kandidatas Bob Dole paskelbė savo ekonominį planą, pasiūlė sumažinti pajamų mokesčius ne tik turtingiesiems, bet ir darbo žmonėms. Daug amerikiečių dar prisimena, kad 1990 metais, kai Prezidentas siūlė padidinti pajamų mokesčius, tuometinis Senato respublikonų vadas Bob Dole balsavo už padidinimą.

Komentatoriai pripa-

žįsta, kad sunkiausiai nugalima respublikonų kandidato į prezidento vietą kliūtis yra nebloga JAV ekonominė padėtis. Bedarbių skaičius sumažėjęs, infliacija labai ribota, ekonomika toliau kyla. Antrajame šių metų ketvirtyje Amerikos bendroji gamybos produkcija pakilo apie 4 proc. Bedarbių skaičius sumažėjo iki 5.3%. Prezidento kampanijos veikėjai pabrėžia, kad vien birželio mėnesį atsidarė 240,000 naujų darbo vietų. Šių metų biudžeto deficitas – "tik" 117 milijardų dolerių, net 50 milijardų mažiau, negu buvo praėjusiais metais. Prie šios statistikos pridama demokratų mėgstama frazė: "Kam taisyti mašiną, jeigu ji veikia?"

Kandidatu į viceprezidento vietą respublikonų partija pasirinko žinomą ideologą, energingą veikėją Jack Kemp, 61 metų, buvusį profesionalų amerikietiškojo futbolo žaidėją, 18 metų dirbusį Atstovų Rūmuose. Įdomu, kad jis kelis kartus buvo senatoriaus Dole konkurentu pirminiuose rinkimuose ir, kaip sakoma, su juo nesugyvena. Jis esąs tikrai nepriklausomas respublikonas, prezidento G. Busho kabinete buvęs butų ir miestų plėtros sekretoriumi.

"ŠVENTASIS" ŠEŠTADIENIS

Jau kelios savaitės kai Izraelio policija Jeruzalės mieste šeštadieniais susiduria su ultrareligine judaizmo tikėjimo grupe. Jeruzalėje apsigyveno apie 128,000 sentikių žydų, kurie dabar sudaro apie 30 procentų miesto gyventojų. Jų tikėjimas sako, kad Izraelis dar nėra "tikra žydų žemė", žydų valstybė, kol ateis į šį pasaulį Mesijas – Išganytojas. Jo belaukdami, sentikiai nelanko valstybės mokyklų, netarnauja kariuomenėje, gyvena savose bendruomenėse ir nešioja, nežiūrint vasaros karščių, juodus drabužius. Jie dėvi juodus apsiaustus ir skrybėles. Jie turi savo apylinkių teismus, savo rabinus. Padėti labai apsunkino tai, kad po paskutinių Izraelio parlamento rinkimų, religinės politinės partijos turi Knesete (seime) 23 atstovus.

Knesete yra 120 atstovų. Fanatiški sentikiai mano, kad jų pareiga – priimti savo pažiūras ir gyvenimo būdą visiems Izraelio

gyventojams. Kiekvieną šeštadienį jie išeina į gatves ir stebi, kad būtų saugomas šeštadienio šventumas, kad gyventojai laikytųsi šventųjų knygų įstatymo: nevairuotų automobilių, niekas nedirbtų restoranuose ar teatruose. Moterys privalo "padoriai" rengtis: visada dėvėti kojines ir ilgus sijonus. Būtinios ilgos rankovės, o ištekjusioms – dar ir skarelė ant galvos. Spėjama, kad iš 4.6 milijonų Izraelio gyventojų apie pusė milijono priklauso šiai fanatiškai religinei grupei. Nemažai sentikių gyvena New Yorke, o ypač Brooklyne.

Automobilių vairuotojai vengia važinėti gatvėmis, kuriose gyvena ortodoksų grupės nariai. Gatvėse matosi skelbimai: "Jei esi nekukliai apsirengusi moteris, nesirodyk šioje gatvėje." Prieš savaitę vienas vyras buvo suimtas, nes jis kiaušiniiais apmėtė merginą – Jeruzalės policininkę, kuri dėvėjo trumpą sijonėlį. Kitai moteriškei buvo supjaustytos au-

tomobilio padangos, nes ir ji buvusi "pusnuogė".

Stebėtojai tvirtina, kad šie "tikrieji" tikintieji nesisiskiria nuo kai kurių islamo fundamentalistų – Irano ajatolos Chomeinio pasekėjų. Ten irgi varžomos moterų teisės. Jos privalo dėvėti "čadras", joms draudžiama vairuoti automobilius.

Naujasis Izraelio premjeras turi naujų rūpesčių ir su į parlamentą išrinktais arabais. Izraelio gyvena 850,000 arabų, kurie sudaro apie 18 proc. šios valstybės gyventojų. Jie išrinko keturis atstovus į seimą. Du atstovai yra patyrę Izraelio arabų veikėjai: vienas – teisininkas iš Nazareto, kitas Jarjuli miesto meras. Abu praeityje yra sėdėję Izraelio kalėjime. Arabai nutarė "veikti iš vidaus", pasinaudodami demokratine Izraelio sistema. Kadangi Knesetas turi savo sinagogą religiniams seimo narių reikalams, arabai reikalauja pastatyti bent nedidelę mečetę.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

AČIŲ PADĖJUSIEMS!

Kiekvienas spaudos leidinys per tam tikrą laiką įgyja savitus bruožus. Turi tokius bruožus ir "Dirva". Tačiau paskutiniuoju metu jai teko pergyventi gana nelengvą laikotarpį. Itin sunki buvo šių metų pradžia. Gal netrukus apie tai išsamiau pasikalbėsime.

Kitos išeities nebuvo: reikėjo ramiai dirbti, mokantis iš savo klaidų, pasistengti susigrąžinti anksčiau "Dirvoje" aktyviai bendradarbiavusius autorius, telkti naujas jėgas. Buvo asmenų, kiekvieną žingsnį vertusių su išankstiniu neigiamu nusistatymu, viską neigiančių ir peikiančių. Sunkiausiai ardoma – nepasitikėjimo siena.

Tačiau, laimei, žymiai daugiau buvo tų, kurie nuoširdžiai norėjo, kad laikraštis atsigautų. Jų padedami tvirtai sukome į garbingą tautinės minties kelią. O kai jau atrodė, kad daugumos bėdų atsikratėme, įvyko labai keista, ligi šiol dar neišaiškinta vagystė. Netekome visų laikraščio leidimui reikalingų priemonių. Vis dėlto turiau vilties, kad tie, kurie nusiaubė mūsų labai kuklią redakciją, atėmė arba sudaužė ne tik mūsų, bet ir pagalbininkų atneštą įrangą, bus surasti. Mat, įkalčių – su kaupu.

Po šios nelaimės pasijutome, lyg stovėtume prie prarajos. Arba – arba. Buvo aišku: pasiduoti nusiminiui, nuleisti rankas, sustabdyti "Dirvos" leidimą, jokių būdų negalima. Vėl kada nors atsistoti gali nebeužtekti nei jėgų, nei tikėjimo sėkme. Labai aiškiai girdėjome pikto gyvatės šnypštimą: "Galas "Dirvai". Jau nebeišeis." Net iš Lietuvos atėjo tokio turinio pranešimai: "Laikraščio leidimas sustabdytas neribotam laikui."

Šiandien visai nebesvarbu, kaip pavyko nesustoti. Žymiai svarbiau yra tai, kad kitą savaitę skaitytojai "Dirvą" gavo. Po šio išbandymo dar ryžtingiau eįjome prie savo tradicinių temų, prie dar

aiškesnės ir tvirtesnės laikraščio pozicijos. Ir tada iš karto sulaukėme tokios paramos, apie kurią kiekvienas laikraštis gali tik svajoti. Be jokio svyravimo į talką savo laikraščiui atėjo skaitytojai ir lietuviškosios organizacijos. Ir štai kas nuostabiausia: atėjo dešimtys naujų skaitytojų. Mūsų prenumeratorių skaičius šiais sunkiais laikais ėmė augti!

Neišpasakytas ačiū visiems, mus parėmusiems. Ta parama suteikė didžiulį jėgų antplūdį ir kūrybinį įkvėpimą. Plečiasi mums rašančių autorių ratas. Antrąją kūrybinę jaunystę išgyvena mūsų veteranai. Kas savaitę matote straipsnius, papuoštus jų nuotraukomis. Ryžausi ir aš pasidalinti daugelį metų brandintomis mintimis.

Visi užsienio lietuvių laikraščiai (gal išskyrus tik vieną) labai stengiasi prisidėti prie lietuviybės išsaugojimo ir ryšių su gimtuoju kraštu stiprinimo. Visi laikosi taurių krikščionybės principų. Vieni nuo kitų mes skiriamės ne pagal kokią nors "partinę" priklausomybę, o pagal savitą tematiką, tik tam leidiniui būdingą stilių. Atsi-gaunanti ir atsinaujinanti "Dirva" tarp kitos lietuviškosios spaudos vėl užėmė savo tradicinę erdvę ir yra laukiama skaitytojų.

Šiandien "Dirva" labai paprastai, atvirai ir drąsiai kalba apie skaudžią tautos praeitį ir dabartį. Daiktus ir reiškinius vadiname tikraisiais vardais. Į valdžią patekusio vagies netituluojuame nei "politiku", nei "verslininku". Vagis yra tik vagis, nesvarbu, kokiomis partinėmis plunksnomis besidangstyty. Nuo vagystės iki išdavystės – tik vienas mažas žingsnelis.

Tik tada vagys ir ištikimi jų pagalbininkai – kjeristai ir demagogai – bus nušluoti nuo lovio, kai vėl visų ūgiu pakils visa tauta. Lygiai taip, kaip 1988-1991-ais. Abejingumas ir pasyvumas – patys didžiausi mūsų priešai.

AR LIETUVA TAPS TURISTINE VALSTYBE?

Juozas Žygas

Daugeliui Lietuvos atgimimas buvo visai nelauktas, netikėtas stebuklas. Todėl žmonės pradėjo manyti, kad jie gyvena stebuklų šalyje. Gal būt kai kurie iš jų pradėjo įsivaizduoti, kad į tokią palaimintą žemės kampelį žmonės puls, kaip musės prie medaus. Kad Lietuvos neišparceliuotų ir neišsidalintų, pradėjo įvairias tvoras tverti. Šiuo atveju net Seimas nemiegojo ir prirašė visokių įstatymų, kad tik svetimšaliai Lietuvos neužplūstų.

Bet praėjo keleri metai ir tas "pavojus" praėjo. Net patys negalėjo patikėti, kad eilėse su pinigų maišeliais stovinčių nebuvo. Nesulaukdami pirkėjų ir investuotojų, pradėjo galvoti, kad dar lengvesnis būdas, kaip gerai gyventi, yra turizmas.

Tas svajones papildė žodžiai ir rašiniai iš išeivijos. Po keliasdešimt metų pirmą sykį tėviškę applanke, sakydavo: – "Kokia ta mūsų Lietuvėlė graži!" O kiti dar net toliau nuėjo rašydami, kad reikėtų tik propagandos, ir tada "Nemunas, jo pakrantės ir

Rambynas galėtų daugelį turistų pritraukti".

Dabar, po daugelio metų, Lietuvą aplankęs ir savo akimis pamatęs, galiu pasakyti: kaip neišsipildė mintys apie investuotojus, taip ir turistų antplūdžio nebus. Tuojau po Lietuvos valstybės atkūrimo, vokiečiai – buvę klaipėdiečiai gausiai lankė Klaipėdos kraštą. Jie buvusių tėviškių ar savo šaknų ieškojo. Tačiau jų skaičius pastoviai mažėja.

Dabar į jų vietas atvyksta rusai ir gudai. Žinoma, jeigu ir jie dolerių turi, tai viešbučių ir įvairių užėigų savininkams didelio skirtumo nesudaro. Bet tai reiškia, kad Lietuva turizme ne artės, bet tols nuo Vakarų. Slavams Lietuva vis tiek yra Europa. Todėl jie patarnavimu ir sanitariniais įrengimais yra patenkinti. O kol nors dalis vasarojančių yra patenkinti, tai greitesnės pažangos negalima tikėtis. Viešieji sanitariniai įrenginiai yra geru šimtmečių atsilikę.

Rimtai apie turizmą kalbant, tai reikėtų prisipažinti, kad Lietuva beveik nieko neturi, kuo turistus galėtų nustebinti ar patraukti. Turistų akims Nemunas ir jo pakrantės negali lyginti su Dunojumi arba Reinu. Trakų pilis, nors mums ir labai brangi, negali lygintis su Šveicarijos, Prancūzijos ar Is-

panijos pilimis, kurios beveik originaliame pavidale yra išlikusios. Ispanai net tikslaus jų skaičiaus nežino.

Lietuva tegalėtų turistus patraukti tik švariomis ir ramiomis vasarvietėmis, švariais kambariais, geru maistu ir žemesnėmis, negu Vakaruose kainomis. Šis paskutinis teiginys Lietuvos turizmo organizacijoms būtų tarsi "prieš plauką". Turistiniame leidinyje 95-96 "Klaipėda in your pocket" viešbučių skyriuje rašoma: "Jūra"-viešbutis uosto rajone..." Jame užsieniečiai moka penkeriopai daugiau už vietinius. Minėtas viešbutis yra per daug godus. Tačiau ir kiti viešbučiai iš užsieniečių lupa dvigubai arba trigubai.

Aptarnavimo srityje Lietuvai dar daug ko trūksta. Dabar beveik netenka matyti valgyklų. Nėra ir kažkada buvusių "Pienocentro" užkandinių. Kiekvienas užkampis ar net tarpuvartė, jeigu tik yra vietos 3-4 staliukams, jau vadinasi "kavine". Tiek Palangoje, tiek ir Nidoje niekur negali gauti pusryčių! Vadinamosios "kavinės", kaip sūtariusios, atsidaro 10 val. ryto. Valgiaraštyje pirmuoju patiekalu įrašyta "kiaulės koja". Nemanau, kad vakariečiai būtų patenkinti, pusryčiams minėtą "koją" gaudami.

(Bus daugiau)

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

• Rugpjūčio 9 d. Rusijos prezidentas B.Jelcinas prisiekė savo inauguravimo iškilmėse saugoti ir ginti Rusijos federacijos saugumą ir vienybę. Tuo pačiu metu Čechenijos laisvės kovotojai Grozno mieste surengė platų puolimą, apsupo rusų kariuomenės dalinius. Rusų žinių agentūros pripažįsta, kad mūsųose žuvo šimtai rusų kareivių, 400 sužeista, sunaikinta 80 Rusijos šarvuotųjų, devyni malūnsparniai ir vienas lėktuvas. Jelcinas savo kalboje žadėjo "sutriuškinti iki dantų apsiginklavusius banditus, kurie plėšia ir žudo taikingus piliečius".

• Jungtinių Tautų generalinis sekretorius šiemet turėtų būti perrinktas arba teks išrinkti naują. Saugumo Taryba nesutaria dėl kandidato, kurį ji turi pasiūlyti Generalinei Asamblėjai iki lapkričio mėnesio. Amerika nepitaria generalinio sekretoriaus Butroso Galio (Boutros Ghali) perrinkimui, nors jis ir

sumažino administracines išlaidas. Daug JT narių nesumoka savo mokesčių. Net ir JAV skolingos pusantro milijardo. Tarp kandidatų į sekretoriaus vietą yra ir trys moterys: Norvegijos premjerė Gro Harlem Brundland, Airijos prezidentė Mary Robinson ir dabartinė Jungtinių Tautų komisarė pabėgėlių reikalams Sadako Ogata.

• Ženevoje 61 valstybių delegacijos vėl nesutarė dėl branduolinių ginklų bandymų uždraudimo sutarties. Kinija iškilmingai pareiškė, kad ji prieš pat konferenciją užbaigė savo bandymus, tačiau negali pritarti siūlomai nusiginklavimo sutarčiai. Indija irgi reikalavo, kad šiuolaikinės atominės galybės pažadėtų sunaikinti savo turimų atominių ginklų atsargas. Be tokių pažadų Indija nepasirašys sutarties. Tai išgirdęs Pakistanas pridėjo, kad ir jis nepasirašys. Apie 20 konferencijos dalyvių ža-

dėjo priimti nusiginklavimo planą, numatantį, kad inspektoriai tikrintų, ar kas slapta negamina atominių ginklų.

• Somalyje gal nuo širdies priepuolio mirė, o gal nušautas pagarsėjęs generolas Mohammed Farah Aidid, kurio ginkluotos gaujos sukėlė Somalio pilietinį karą, trunkantį jau penkerius metus.

• Žurnalas "Fortune" skelbia, kad didžiausia pasaulio biznio bendrovė yra japonų "Mitsubishi" su 184 milijardų dol. apyvarta. Amerikos "General Motors" yra tik ketvirta tarp didžiausių, o "Ford" – septintoje vietoje.

• Prancūzija paskelbė, kad nutarė sumažinti karines pajėgas. Bus likviduoti 38 pulkai. Vokietijoje, kur prancūzai turi 20,000 kareivių, pasiliks 3,000. Vietoj karinės tarnybos Prancūzija įkurs pastovią profesionalų kariuomenę. Uždarius aviacijos bazes, dalį karo ligoninių ir kareivinių, bus sutaupyta apie 20 milijardų frankų.

T Ė V Y N Ė S P A D A N G Ė J E

ŠIAULIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Henrikas Stasas

(Pabaiga)

Iš Joniškio tęsėme kelionę į Žagarę. Dangų dar vis dengė tiršti debesys. Pro tarpiais purškė įkyrus lietus, miškų žalumą ir spalvingas pievas paversdamas į gana pilką ir niūrią aplinką. Pravažiavom Raktuvės ir Aukštadvario piliakalnius. Pro rūką vos buvo galima išžiūrėti jų kontūrus. Pagal padavimą, piliakalnio vietoje stovėjusi Raktuvės pilis, kurią valdė Žvelgaitis. Todėl šis piliakalnis dažnai vadinamas ne Aukštadvario, o Žvelgaičių.

Sakoma, kad Žagarė įsikūrusi daug anksčiau negu Ryga. Plačiau Žagarės istorijos neliesiu, nes ją galima rasti enciklopedijoje. Pasakosiu tik apie tai, ką šioje kelionėje matėme. Įvažiavom į Žagarę pro Nariškino dvaro parką ir sužinojome, jog yra dvi Žagarės: senoji ir naujoji. Yra ir dvi bažnyčios, kurių architektūra – gana kukloka. Naujesnioji iš lauko atrodo gana paprasta, tačiau jos interjeras – gana puošnus.

Yra žinoma ir Žagarės šventoji Barbora, kuri buvo palaidota bažnyčios rūsyje. Tačiau 1960 metais bolševikai jos palaikus išvežė į Leningradą "tyrimams" ir iki šiol nesugrąžino.

Gal didžiausia Žagarės įdomybė yra Nariškino dvaras ir prie jo esantis žirgynas. Tas žirgynas patraukia tiek savo pastatais, tiek ir veikla. Dabar ten auginami veisliniai arkliai, kurie eksportuojami į tolimus užjūrius. Žirgynas yra privatizuotas ir priklauso akcinei bendrovei.

Nariškino dvaro rūmai tebestovi. Juose veikia senelių namai ir vidurinės mokyklos bendrabutis. Dėmesio vertas 60 ha užimantis dvaro parkas, kuris pasižymi įdomiu išplanavimu. Jei žiūrėtume į jį iš paukščio skrydžio, tai parko planas primintų Nariškinų herbą.

Kadangi oras vis nesitaisė, neteko pamatyti ir garsiųjų Žagarės vyšnių sodo. Lietus kvietė grįžti į Šiaulius.

Grįžę kiek pailsėjome ir 10 val. vakaro nuvykome į koncertą buvusiuose Ch. Frenkelio rūmuose, kuriuose po jų atnaujinimo įsikurs Šiaurės Lietuvos meno galerija. Vakaras prie žvakių šviesos buvo pašvęstas menui ir dvasinei atgaivai. Jo programą atliko Šiaulių kamerinis "Polifonijos" choras ir aktorė Ofilija Dautartaitė. Dvi valandas, chorui palydinti, aktorė O. Dautartaitė labai jausmingai deklamavo mūsų iškiliųjų poetų eiles. Tad su tokiu giliu meniniu nusiteikimu užbaigėme Krašto dieną.

Birželio 22-osios rytą miestą prikėlė pučiamųjų instrumentų orkestro muzika. Ši diena sutapo su pučiamųjų instrumentų orkestro sąskrydžiu. Kurį laiką ši tradicija buvo nutrūkusi, bet dabar ji vėl atgaivinta. Tad neatsitiktinai šiauliečių suvažiavimo programoje ši diena ir buvo pavadinta "Orkestrams gaudžiant".

12 valandą susitikome su ... knyga: Šiaulių dailės galerijoje įvyko susitikimas su Lietuvos kultūros fondo Šiaulių krašto leidyklos "Saulės delta" darbuotojais bei knygų autoriais. Rimantas Vaitiekūnas pristatė naujas Šiauliuose išleistas knygas, tarp kurių bene svarbiausia buvo "Dr. Jonas Šliupas, jo raštai ir tautinė veikla". Pristatant šią knygą, buvo žadėjęs dalyvauti ir J. Šliupo sūnus Vytautas Šliupas, gyvenantis Kalifornijoje. Tačiau dėl nežinomų priežasčių jis į renginį neatvyko.

1:30 val p.p. Dailės galerijoje įvyko kraštiečių dailininkų darbų parodos atidarymas. Galerijos direktorė pakvietė pasisakyti Hubertą

Smilgį. Kultūros skyriaus vedėjas nurodė, kad daugumos parodoje išstatytų darbų autoriai yra jaunieji šiauliečiai. Keturi iš jų buvo komisijos įvertinti už išskirtinę kūrybą ir apdovanoti gėlėmis.

7:00 val. v. vyko pučiamųjų orkestro paradas. 50 orkestro, tarp kurių vienas buvo atvykęs net iš Vokietijos, grodami žygiavo Vilniaus gatve iki parke esančios estrados. Tenka pastebėti, kad tas šeštadienis buvo vienintelė saulėta diena, kai temperatūra buvo pakilusi iki 60 F. Artėjančio vakaro saulės spinduliai skverbėsi pro medžių viršūnes į stadioną, kuriame keli tūkstančiai žmonių laukė atžygiuojančių muzikantų.

Dūdoriams suėjus į stadioną ir sulipus į estradą, prasidėjo koncertas. Programoje šalia pasaulinio garso kūrinių, orkestrai grojo ir daug lietuviškų kompozicijų, pagal kurias jaunos balerinos atliko tam tikrus išraiškingus šokius. Koncertas vyko labai pakiliai ir šventiškai.

Ši diena buvo užbaigta svečių vakaru kultūros, pramogų ir laisvalaikio centre "Max". Čia atvykę buvome sutikti su šampanu ir pavaišinti saldumynais. Meninę programą pradėjo liaudies ansamblis, pasipuošęs labai originaliais tautiniais rūbais. Paskui muzikantai grojo pramoginę ir šokių muziką. Labai jaukioje aplinkoje, puikiai nusiteikę svečiai šoko ir linksminosi net po vidurnakčio.

Ketvirtoji – paskutinioji suvažiavimo diena buvo sekmadienis. 4 val. p.p. įvyko didelis koncertas šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Čia buvo prisimintos pirmosios lietuviškos knygos M. Mažvydo "Katekizmo" 450-osios metinės. "Polifonijos" kamerinis choras atliko Vytauto Juozas

pačio harmonizuotas Mažvydo giesmės, kurios klausytojų širdis pripildė ramybe ir šventiškais jausmais.

Tėvynainių sambūrio suvažiavimas turėjo baigtis

Joninių vakaru Girinikų kalne ar prie Telšos ežero. Tačiau man neteko jame dalyvauti, nes po koncerto turėjau išvykti į Vilnių.

DIDVYRIŲ ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

Vytautas Kaziulionis

Varėnos bataliono partizanai, priklausę "Rugio" būriui. Tarp jų matome šešis kovotojus, kurie žuvo 1949 m.

Ačiū Jums už mano straipsnio apie laisvės kovotojus išspausdinimą "Dirvoje" (gegužės 21 d., 20 numerį). Siunčiu išsamų aprašymą apie partizanų palaikų perlaidojimą ir įamžinimą Dauguose. Tai tik pradžia darbo, kurį esame numatę atlikti.

Pietų Lietuvoje, Dainavos apygardoje, Merkio rinktinėje kovojo trys partizanų batalionai: Varėnos, Merkinės ir Druskininkų (iš pradžių vadinosi Marcinkonių). 1944-1954 m. žuvo per tūkstantį partizanų. Mūsų tikslas visus juos įamžinti.

Nežinomo partizano paminkle, kurį pastatė Senosios Varėnos kapinėse, įrašyti Varėnos bataliono partizanai – 150 žuvusių kovotojų. Už S. Sulos paaugotus pinigus granite iškalti jų garbingi vardai.

Dabar baigiamas sudaryti skaitlingiausias Merkinės bataliono žuvusių partizanų sąrašas. Varėnos parapijos klebonas Pranciškus Čivilis paaugojo nešlifotas granito plokštes, atlikusias statant bažnyčią, į kurias bus galima įrašyti 300 žuvusių partizanų vardus. Plokščių šlifavimą finansavo taip pat JAV gyvenantis tautietis Juozas Pazėra.

Partizanų vardų iškalimui reikia nemažai pinigų, nes vieno ženklo iškalimas kainuoja 2 litus arba 0,5 dol. Aukotojų ieškome ne tik už Atlanto, bet ir Lietuvoje. Neseniai 4000 litų paaugojo Lietuvos tarptautinių Avialinijų generalinis direktorius M. Ivanauskas, kurio tėvas ir trys tėvo broliai žuvo, kovodami Merkinės batalione. Iš valdžios lėšų negauname. Merkinės batalioną įamžinsime Merkinės kryžių kalnelyje, kur neseniai pastatėme koplyčią.

Baigdamas noriu palinkėti Jums geros kloties ir didelės sėkmės, dirbant atsakingą ir sunkų darbą. "Dirva" – nuostabus laikraštis. Tepa-deda Jums Dievas.

Varėna

Gerbiamieji skaitytojai!

Kitame numeryje pradėsime spausdinti įaudinantį varėniškio Vytauto Kaziulionio pasakojimą. Manome, kad jūsų dėmesį ypač patrauks jo įžanginis straipsnis "Stabdomas tautos atgimimas", kuriame labai aiškiai pasakoma, kas ir kodėl įvyko Lietuvoje pastaruoju metu.

Žagarės žirgynas buvusiam Nariškinų dvare. H. Staso nuotr.

TAUTINĖS SAJUNGOS ATEITIS- MŪSŲ PAČIŲ RANKOSE

ALTS 24-ojo seimo išvakarėse sąjungos pirmininką dr. L. Kriaučeliūną kalbina Jurgis Janušaitis

– Štai ir vėl atskuba ALT S-gos Seimas. Sakykite, p. pirmininke, ar jau esate jam pasiruošę? Kokie paskutiniai rūpesčiai?

– Laikas bėga nepaprastai greitai. Dar taip neseniai gyvenome 23-ojo seimo nuotaikomis ir stengėmės įgyvendinti jo nutarimus. O štai jau stovime 24-ojo seimo išvakarėse. Seimo rengimu ir atstovų globa rūpinasi Tautinės sąjungos Čikagos skyrius su jo energingąja pirmininke Eleonora Valiukėniene. Sąjungos valdyba parengė seimo darbotvarkę ir pakvietė prelegentus. Žinoma, įvairių smulkių organizacinių reikalų atsiras iki pat seimo pradžios. Bet pats, sakyčiau, didžiausias ir pagrindinis rūpestis, kad į seimą gausiai suvažiuotų atstovai. Nuo to priklausys seimo pasisekimas. Gausiai dalyvaudami seime parodysimė, kad esame aktyvi organizacija, kad domimės sąjungos reikalais.

– Nusakykite šio seimo pagrindinę paskirtį. Kokias problemas seimas numato spręsti?

– Tautinės sąjungos seimai šaukiami kas dveji metai. Seimo metu supažindinsime jo atstovus su sąjungos dviejų metų veikla, pateiksime finansinę apyskaitą, išklaussime skyrių pranešimus, išgirsime jų rūpesčius ir pageidavimus. Bus renkama ALTS vadovybė. Daugiau dėmesio bandysime atkreipti į tolimesnę Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos veiklą. Aptarsime, kaip ji galėtų glaudžiai bendradarbiauti su Lietuvių Tautininkų sąjunga, kad padėtų jiems geriau pasiruošti artėjantiems Seimo rinkimams.

Šiuo metu džiaugiamiesi dar gana gyva sąjungos veikla ir minėdami 47-tąjį jos gimtadienį, turime susirūpinti ALTS ateitimi kuri, mūsų eilėms retėjant, nėra per daug šviesi.

Seimo pabaigoje įvyks Tautinės Kultūros fondo ir "Vilties" draugijos suvažiavimai. Bus atkreiptas ypatingas dėmesys į "Dirvos" savaitraštį, kuris prieš pusmetį išgyveno didelę krizę. Išvažiavus a.a. dr. A. Bundoniui, "Dirva" buvo likusi be redaktoriaus. Gegužės pabaigoje redakcija buvo apiplėšta. Nugalėjusi šias krizes, "Dirva" vėl bando sutvirtėti.

– Malonėkite suminėti svarbesnius seimo

programos momentus?

– Į šį seimą atvažiuoja Lietuvių Tautininkų sąjungos vicepirmininkas, Tautininkų frakcijos Seime seniūnas dr. Leonas Milčius. Išklause sąjungos dviejų metų veiklos pranešimus ir išrinkę naują valdybą, išgirsime įdomų dr. Leono Milčiaus pranešimą. Jis supažindins su dabartine Lietuvos politine padėtimi, Lietuvių tautininkų veikla ir rūpesčiais, papasakos, kokios nuotaikos vyrauja Lietuvoje, artėjant Seimo rinkimams.

Rengiamas įdomus politinis simpoziumas, kuriame planuojama pažvelgti į 1938-1940 metų politinius įvykius Lietuvoje iš 50-ties metų perspektyvos. Tai turėtų būti įdomi diskusija: kaip mes žiūrime į tų metų įvykius, ar Lietuva teisingai pasielgė, priimdama ultimatumus.

– Kas dalyvaus seimo simpoziume?

– Simpoziume sutiko dalyvauti skirtingų partijų atstovai: dr. B. Nemickas, dr. K. Karvelis, dr. K. Ambrozaitis ir dr. L. Milčius.

– Jūs, Daktare, Sąjungai vadovaujate jau keletą metų. Sakykite, kokius reikšmingesnius darbus atliko ir dabar atlieka Sąjunga?

– Stebuklų nepadarėme. Sąjunga vadovaujasi jos kūrėjų nužymėtomis gairėmis ir eina jų pramintais keliais. Galima pasidžiaugti, kad sąjunga, švėsdama 47-tąją sukaktį, dar yra veikli ir entuziastinga.

Lietuvos okupacijos metais per ALTą ir VLIKą ji aktyviai dalyvavo politiniame Lietuvos išlaisvinimo darbe. Lietuvai atgavus laisvę ir nepriklausomybę, palaikome artimus ryšius su atsikūrusia Lietuvių Tautininkų sąjunga. Pagal galimybes remiame jų pastangas aktyviai dalyvauti Lietuvos politiniame gyvenime, o ypač šiais metais – artėjant rinkimams.

– Kokie ALT S-gos santykiai su Lietuvių Tautininkų sąjunga?

– Atsikūrus Tautininkų sąjungai Lietuvoje, tuoj užmezgėme ryšius, pastoviai juos palaikome ir stipriname. Profesiniais reikalais man arba kitiems valdybos bei tarybos nariams lankantis Lietuvoje, dalyvavome bendruose posėdžiuose ir turėjome progos susipažinti su LT sąjungos veikla, jų rūpesčiais ir pageidavimais, informuoti juos apie mūsų išeivijos sąjungos veiklą.

Kaip jau anksčiau

minėjau, į mūsų seimą atvažiuoja LT sąjungos vicepirmininkas dr. L. Milčius. Bus įdomu išklausti jo pranešimą artėjančių rinkimų išvakarėse. LT sąjungos veiklą remiame moraliai ir pagal išgales finansiškai.

– Kaip vertinate ALT S-gos skyrių veiklą? Ar ji menkėja, ar aktyvėja? Ar sulaukiate naujų narių?

– Palaikome artimus ryšius su skyriais. Mūsų eilėms retėjant, silpnėja ir skyrių veikla. Neturėdami pakankamai jaunesnių žmonių, mažai sulaukiame ir naujų narių. Žinoma, parodžius daugiau gerų norų ir pastangų, jų veikla galėtų būti tiek stipresnė. Šios kadencijos metu aplankyti Klyvlendo, Detroito, Niujorko, Bostono ir St. Piterburgo skyriai. Kai kurie iš šių skyrių nėra gausūs, bet rodo daug entuziazmo, gyvastingumo ir gražiai dirba. Aktyvus Los Andželes skyrius.

Yra ir liūdnesnių reiškinių. Kai kurie skyriai, sumažėjus narių skaičiui arba aktyvesniems nariams išsikėlus į kitas vietas, visiškai užsidaro. Žinoma, mūsų veiklą silpnina ir užsimezgę ryšiai su Lietuva, kelionės, giminių arba kai kurių institucijų parėmimas ir t.t. Mažėjant mūsų finansiniams ištekliais, silpnėja ir veikla.

– Jeigu seimas pageidautų, ar sutiktumėte pasilikti šiose pareigose dar vienam terminui?

– Išbuvus 5 kadencijas sąjungos pirmininku, sunku skirtis su tomis pareigomis. Kol sveikata leidžia, žmonai pritariant, galvoju dar kandidatuoti. Bet jeigu atsirastų kitas kandidatas ir seimas už jį pasisakytų, tai su malonumu ir be jokio nusivylimo perduočiau pareigas išrinktajam.

– Kokius darbus sąjunga numato atlikti ateityje? Kokią Jūs, p. Pirmininke, matote sąjungos ateitį?

– Jėgų nepervertinkime: kalnų nenuversime. Jeigu būsimė išrinkti, kiek sąlygos ir jėgos leidžia, stengsimės palaikyti sąjungą gyvą ir dalyvauti išeivijos visuomeniniame bei kultūriniame gyvenime. Užmegztus ryšius su Lietuvių Tautininkų sąjunga palaikysime toliau ir pagal išgales remsime jų pastangas.

Sąjungos ateitis kelia rūpesčių. Turime daug atvažiuojančių iš Lietuvos. Tačiau jie kol kas neišsijungia į mūsų organizaciją. Ne geresnė padėtis ir kitose organiza-

Dabartinė ALTS valdyba. Sėdi (iš kairės): Petras Buchas, Dr. Laima Šimulienė, Dr. Leonas Kriaučeliūnas. Stovi: Stasys Briedis ir Oskaras Kremeris

cijose.

Kartais jaučiama tam tikra apatija. Pavyzdžiui, surengiame Čikagoje iškilmingą Kovo 11-tos arba kitos tautinės šventės minėjimą. Geri kalbėtojai, gera meninė programa, kilnus tikslas, įėjimas – veltui. O kiek mūsų sąjungos narių atvyksta į minėjimus? Gal būtų užtektu dviejų rankų pirštų juos suskaičiuoti. Gausių minėjimų publiką sudaro Čikagos visuomenė bei organizacijų atstovai. Neseniai Čikagos skyrius suruošė gegužinę. Nors lijo, susirinko beveik 150 žmonių. O kiek ten buvo mūsų tautininkų? Ar čia ne apsilaidimas?

Tad nekaltinkime per daug jaunimo, bet pažvelki-

me ir į save. Ne visi tą dieną sirgom, ne visiems kitos kliūtytys sutrukdė ateiti. Tad ir sakau – Sąjungos ateitis mūsų pačių rankose!

Nuoširdžiai dėkoju, mielas Jurgi, už šį malonų pokalbį artėjančio Tautinės sąjungos seimo proga. Taip pat Sąjungos vardu nuoširdžiai Jus sveikinu brandaus amžiaus gimtadienio proga. Linkiu daug sėkmės, geriausios sveikatos ir darbinių metų.

Gerb. p. Pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui už pareikštas išsamias mintis ir linkėjimus nuoširdžiai dėkoju.

Geriausios sėkmės 24-ajam ALTS seimui!

SUSITIKIMAI SU DR. LEONU MILČIUMI

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti susitikimuose su Lietuvos Seimo nariu, Lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininku ir parlamentinės grupės (frakcijos) seniūnu Dr. Leonu Milčiumi. Rugpjūčio 23 - rugsėjo 5 dienomis jis lankysis Čikagoje, Bostone, Klyvlende ir Detroito.

Svečias – Lietuvos Nepriklausomybės akto, pasirašyto 1990 metų kovo 11 d. signataras. Seime jis yra

Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto narys, aktyviai dalyvauja, svarstant socialinius (pensijų, pašalpų, senelių ir našlaičių globos bei kt.) klausimus.

Leonas Milčius mielai atsakys į Jūsų klausimus apie Lietuvos ūkinę ir politinę padėtį, politinių jėgų pasiskirstymą.

Susitikimas Klyvlende įvyks rugpjūčio 29 d., ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių namų M.K.Čiurlionio salėje.

SPĖLIOJIMAI IR KASDIENYBĖ

Tikriausia ir negali būti kitaip, kad artėjant Seimo rinkimams, kaip grybai po šilto lietaus, nepasipiltų įvairiausios spėlionės ir pranašystės. Jos vieniems lemia pergales ir ministrų portfelius, kitiems – pralaimėjimą ir nutrintas opozicijos kėdes, tretiems net išnykimą nuo politinės arenos. Gerai tik tiek, kad tas "prognozes", kaip ir minėtus grybus, ne visada pasiseka už gerą įpiršti. Vienos dulka, kaip persenę pumputaukšliai, kitos po dienos kitos ištižta lyg lepšės, o trečios nesunkiai atpažįstamos iš raudonų galvėlių ir baltų taškų.

Pavojinga iliuzija:

"LDDP bijo rinkimų"

Šiomis dienomis ir seniai veikiančios, ir ką tik susitvėrusios partijos garsiai kalba tik apie būsimus laimėjimus ir skaičiuoja vietas Seime. Valdančioji Demokratinė Darbo partija, išleidusi dukterines atšakas – Valstiečių, Ūkio, Moterų, Socialistų partijas, be abejo, yra garantuota, kad nesunkiai ir toliau susikalbės su Tautos Pažangos partija bei dr. K.Bobelio Krikščionių demokratų ir rėksmingojo V. Štusausko Lietuvos laisvės sąjungomis. Tvirtai jausdama didžiulio kapitalo, sukaupto nomenklatūros ir korupcinio klando kišenėse, jėgą, ji labai ramiai pasitinka Seimo rinkimus. Juo labiau, kad už LDDP nugaros yra dauguma rinkiminių komisijų, teismai, Vyriausybės institucijos. Tad, kai didžiausios opozicinės – konservatorių partijos vadovas kalba, kad LDDP gali ir penkių procentų barjero neperžengti, darosi ne tik liūdna, bet ir baugu. Esą dėl to prezidentas savo dekretu pateikė Seimo rinkimų įstatymo pataisas, kuriose siūloma šį barjerą sumažinti. Iš tikrųjų jau šiandien galima garantuoti, kad peržengs LDDP ne tik penkių, bet ir penkiolikos procentų barjerą, jei toks būtų. O su visais savo palydovais, pasinaudodama dešiniųjų susiskaldymu, ji turi rimtą galimybę laimėti daugiau negu pusę rinkėjų balsų.

LDDP savo "trečiąją jėgą" jau sukūrė. Ar sukurs ją dešinieji?

Žmonės dažnai skiria tik dvi politines spalvas, dvi partines gruputes – Brazausko ir Landsbergio. Todėl jie gali pasiduoti trečiajai srovei, kuri, būdama vienos ar kitos pakraipos, ir rinkimų svastyklės gali pakreipti į vieną ar kitą pusę. LDDP tai puikiai suvokia ir todėl labai drąsiai

bei sumaniai kuria savo "trečiąją jėgą" – savo palydovines partijas.

Kiti vėjai, o tiksliau sakant, tik tylus naktinis dvelksmas jaučiasi opozicijos stovykloje. Konservatoriai yra įtikėję savo neišvengiama pergale. Anot G. Vagnoriaus "rytą saulė negali nepatekti". Todėl jie nerodo jokio noro su kuo nors tartis. Tiesa, kartas nuo karto paaitrinti "Respublikoje" skelbiamų "Baltijos tyrimų", esą krikdemai surinks daugiau balsų, jie su pastaraisiais šiek tiek skaitosi ir rengia būsimųjų "portfelijų" dalybas.

Ach, kad viskas būtų paprasta ir gražu: dvi didžiosios dešiniosios partijos – konservatoriai ir krikdemai laimi rinkimus, sudaro gerą Vyriausybę ir ištraukia Lietuvą iš ekonominio ir moralinio liūno, į kurį per ketverius savo valdymo metus įklampino LDDP. Deja, tai tėra tik "žydrojo drambliuko" svajonės, kuriomis netiki ir pats prof. V.Landsbergis. Paklaustas, ar jaučia, kad su krikščionimis demokratais laimės daugumą ir galės sudaryti daugumos Vyriausybę, atsakė neigiamai. Kai jo paklausė, su kuo sudarytų koalicinę Vyriausybę, atsakė: "Su jumis", t.y. su tautininkais, demokratais, politikaliniais bei tremtiniais.

Taigi lyg ir suvokiama, kad reikalinga sava "trečioji jėga". Tačiau praktiškai viskas daroma, kad jos nebūtų. Daugiau negu šešerius metus buvusiems bendražygams siūloma, iš kad iš kiekvienos partijos tik po tris pačių konservatorių vadovybės parinktus narius įeiti į tam tikrą vietą konservatorių rinkiminiam sąrašui. Už tai reikalaujama niekur daugiau nekelti savo kandidatų ir neteikti savų rinkiminių programų. Išgirdus tokius "pasiūlymus", išskyla tik vienas klausimas: ar konservatorių vadovai suvokia, kas yra politinis bendradarbiavimas, atsakomybė, pasitikėjimas ir, pagaliau, politinė etika?

Žmonėms daug ko šiandien trūksta: darbo, pensijų, atlyginimų, saugumo. Bet labiausia trūksta tiesos ir teisingumo. Tik paprasta ir atvira tiesa suvokiama ir priimama. Bet koks maivymasis ir apsimetinėjimas suprantamas kaip melas ir todėl atmetamas.

Tiesa, neapgalvotų perversinimų kartais neišvengia ir mažųjų partijų vadovai, pasigirdami, kad jie vieni laimės 15–20 arba dar

Dr. Leonas Milčius

daugiau vietų Seime. Tikriausia nieko nėra blogiau, kaip deramai neįvertinti kitų ir perversinti savo galimybes.

Tiek didesnių, tiek ir mažesnių partijų vadovai bei atskiri politikai dažnai nesupranta pačios paprasčiausios būtinybės: šiandien būtina pasitikėti, kalbėtis ir susikalbėti, nes to nepadarius rytoj visi liks vienodaialti. Nė vienas nebus išteisintas. Bet tik ar bus nuo lengviau valstybei ir tautai?

Tautininkai – už tikrą dešiniųjų vienybę

Tikriausia nė viena dešinioji politinė partija neskyrė tiek daug reikšmės tikimuisi ir bendriems darbams, kaip Lietuvių tautininkų sąjunga. Ne vieną kartą mūsų iniciatyva kalbėtasi su konservatoriais, krikščionimis demokratais, centristais, nekalbant jau apie kas savaitinius bendrus tautininkų, demokratų, politinių kalinių bei tremtinių "Laisvės" frakcijų posėdžius. Dar žymiai anksčiau buvo iškelta bendro "Vidurio kelio" idėja, kuri dėl per ilgo partnerių neapsisprendimo, deja, liko neįgyvendinta. Aplenkiant net kai kurias didžiąsias partijas, Lietuvių tautininkų sąjungos parengta rinkimų programa – "Lietuvos kelias", kuri parodo tautininkų brandumą. Ji vis labiau traukia nusivylusius LDDP, konservatoriais arba krikdemais dėl jų pragmatinio panašumo ir tautinių idealų ignoravimo.

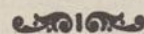
Žmonės dažnai klausia: kodėl taip delsiama sudaryti stiprią vidurio jėgų koaliciją? Daugiausia tam trukdo savo galimybių perversinimas, geranoriškumo bei ryžto stoka, įveikiant įvairiausius kliūtis partiniuose reikaluose. Suprantama, kad nelengva susitarti dėl koalicijos pavadinimo, kandidatų eiliškumo bendrame sąrašui, apygardų paskirstymo. Bet tai padaryti būtina.

Geru postūmiu sudaryti stiprią, rimtą koaliciją, kuri tarnautų tiek prieš rinkimus, tiek ir po jų, buvo žinomo gamtosaugininko Valdo Adamkaus pasirašymas po bendru tautininkų, demokratų ir Centro sąjungos vadovų pareiškimu. Tai svarbus, bet tik pirmas žingsnis. Norėtusi, kad nebūtų uždelsta ir su antrojo žingsniu: V.Adamkui reikia apsispręsti ir dalyvauti Seimo rinkimuose – koaliciniame sąrašui. Tuomet būtų galima lengviau atsistoti: yra trečioji jėga, sugebanti ap-

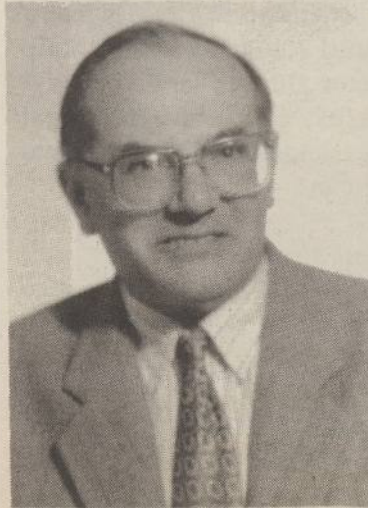
jungti žmones, nugalėjusius asmenines pretenzijas, sustingimą, dvipartinės švytuoklės pavojų. Tai niekais paverstų ne tik kiekvienos partijos savo naudai skelbiamus "reitingus", šešėlinių vyriausybių kombinacijas. Svarbiausia, kad apatijos apimtoje visuomenėje vėl sužibėtų viltis atrasti tiesą,

tikėjimą tautos ir valstybės ateitimi.

Ar šios gražios, bet realios prognozės nesubyrys, atsitrenkusios į Lietuvos politinę kasdienybę, į pretenzingu, siaurų asmenybių užmačias, parodys tik laikas. Tad, duok Dieve, kad jo užtektų, kad likimas būtų palankus.

ALTS SEIMO SVEČIAS-LEONAS MILČIUS

Dr. Leonas Milčius – Lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininkas, Seimo Lietuvių tautininkų sąjungos parlamentinės grupės (frakcijos) seniūnas.

Jis gimė 1942 m. gruodžio 11 d. Kauno rajono Zapyškio seniūnijoje, Kluoniškių kaime. Tėvai – Marijona ir Vincas Milčiai augino septynis vaikus, iš kurių Leonas buvo jauniausias. Sunkiai dirbdami, jie iš paskutiniųjų stengėsi visus vaikus išleisti į mokslus. Tėvas buvo apsišvietęs žmogus, mėgo skaityti, domėjosi politika. Motina buvo giliai tikinti, labai darbšti, tvarkinga. Visa tai ji stengėsi perduoti savo vaikams. Nežiūrint sunkaus gyvenimo, ji buvo optimistė, linksma, mėgo dainuoti. Šiuo metu abu tėvai jau yra mirę. Tėvo brolis Antanas emigravo į JAV ir gyveno New Jersey mieste. Jis mirė 1975 m.

Leonas Milčius 1960 m. baigė Ežerėlio vidurinę mokyklą, 1965-ais – Lietuvos Žemės Ūkio akademijos Mechanizacijos fakultetą, o 1970 m. – Žemės Ūkio Mechanizacijos instituto aspirantūrą ir 1973 m. apgynė technikos mokslo daktaro disertaciją. Baigęs studijas, jis dirbo Joniškėlio aukštesniojoje žemės ūkio mokyklo-

je dėstytoju, o nuo 1970 m. iki 1990 m. – Žemės Ūkio Mechanizacijos instituto Konstravimo – projektavimo biure skyriaus vedėju.

1989 m. Kauno rajone suorganizavo pirmąją Raudondvario Sąjūdžio grupę ir nuo Kauno rajono buvo renkamas į Sąjūdžio Seimą.

1990 metais Vilkių rinkiminėje apygardoje buvo išrinktas į Lietuvos Respublikos aukščiausiąją Tarybą, o 1992 m. – Kauno – Kėdainių rajonų rinkiminėje apygardoje – į Lietuvos Respublikos Seimą.

1970 metais L.Milčius vedė Simoną Kaubrytę, kilusią iš Skuodo rajono, Barstyčių seniūnijos. Pernai Milčiai atšventė savo sidabrinę vestuvę. Jie išaugino du vaikus. Simona Milčiuvienė yra Kauno Medicinos akademijos Profilaktikos ir Vaikų Stomatologijos klinikos vedėja, docentė, medicinos mokslų daktarė, Lietuvių tautininkų sąjungos narė. Ji mėgsta poeziją ir daile, laisvalaikį neretai skiria tapybai. Sūnus Mindaugas baigė Lietuvos Veterinarijos akademiją ir yra veterinarijos gydytojas – magistras. Neseniai jis sukūrė šeimą. Dukra Gintarė studijuoja Vilniaus Dailės akademijos Kauno dailės institute, Tekstilės katedroje.

Leonas Milčius, dar būdamas moksleiviu, domėjosi literatūra, bandė rašyti eilėraščius, jumoreskas. Su literatūra draugauja ir iki šiol. Daugelyje jo parašytų jumoreskų save gali atpažinti ir šiandieninio Seimo nariai. Kartais tai vienintelis būdas parodyti jų ne itin kilnių darbų vaisius. "Dirvoje" jau keletą metų skaitome jo rašinius: probleminius straipsnius, apžvalgas, eiles, satyros kūrinius.

PERTEKLIŲ EKONOMIKOS MODELIS

(Pabaiga)

Stasys Alšėnas

Akivaizdu, kad palūkanų norma praranda savo reikšmę kaip priemonė subalansuoti santaupas ir investicijas. Valstybės išleidžiami popieriniai pinigai, nebūdami preke ir neturėdami savo autonominės vertės, turi prievartinį t.y. valstybės nustatytą kursą, garantuojamą visu valstybės turtu. Todėl pinigų apyvartos reguliavimas paliekamas valstybės kompetencijoje ir vykdomas pasitelkiant valstybinių bankų sistemą. Palūkanos už indėlius šiuose bankuose nemokamos. Tačiau valstybiniai bankai garantuoja šių indėlių perkamąjį pajėgumą išlaikymą. Palūkanos už išduodamas paskolas taip pat neimamos, išskyrus 2-3 proc., būtinus bankų išlaidoms padengti.

Nauja bankininkystės ir ūkio kreditavimo sistema nedraudžia ir komercinių bankų veiklos. Jos veikia kaip verslo įmonės, savo rizika. Lygiai taip pat šią riziką prisiima šių bankų indėlininkai.

TREČIASIS PERTEKLIŲ EKONOMIKOS MODELIO PRINCIPAS – gyventojų perkamosios galios augimas reguliuojamas tokio būdu, kad nežymiai atsiliktų nuo bendrojo nacionalinio produkto augimo tempų, palaikant nedidelę defliacijos lygį.

Apskaičiuota, kad netik JAV, bet ir pasaulinėje ekonomikoje apie 30 proc. gamybinių pajėgumų šiuo metu yra nepanaudojama. Imant JAV ekonomikos pavyzdį, potencialus BNP iš tikro siekia 7700 bilijonų dol., o nepanaudojant viso pajėgumo, potencialus BNP siekia 6000 bilijonų dol. Pasitelkiant nepanaudojamą gamybinių pajėgumą, taip pat elektroninę technologiją ir kompiuterinę technologiją ir kompiuterinę robotiką, atsiveria galimybė įdarbinti visus gyventojus, patenkinti jų poreikius ir neribotai didinti BNP. Antra vertus bankinių palūkanų panaikinimas pakeičia gyventojų perkamąją galią, padidina vartotojų išlaidas, t.y. visuminę paklausą, kadangi vartotojams atitenka ta pajamų dalis, kuri, veikiant monetariniam modeliui kaupiama bankuose ir išveža-

ma iš šalies. Šis perkamosios galios padidėjimas reikšmingas tiek socialiniu, tiek ekonominiu požiūriu. Sparčiai kyla gyvenimo lygis, išperkama produkcija skatina gamybą. Gyventojų perkamosios galios ir BNP augimo derinys, palaikant nedidelę defliaciją, yra valstybės monetarinės politikos pagrindas.

III. Perteklių ekonomikos modelio pritaikymo galimybės

Perteklių ekonomikos modelis skirtas vykdyti valstybės finansinę politiką, kuri garantuoja ekonomikos augimą ir gyvenimo lygio kilmą, panaudojant technines technologines ir ūkines galimybes. Šalis, kurioje šis modelis būtų visiškai įdiegtas, gali tikėtis tokio ekonomikos augimo tempo, kokį išgyveno pokario Vokietija. Šio modelio pritaikymas ypač perspektyvus Rytų Europos šalyse. Šios šalys iš esmės susiduria su panašiomis socialinėmis – ekonominėmis problemomis, kaip ir pokario Vokietija.

Tačiau taikant perteklių ekonomikos modelį, reikia atsižvelgti į kelis esminius reikalavimus. Pirmiausia šis modelis gali sėkmingai veikti, jei įstengiame be kitų šalių ekonominės paramos, nepaisydami pasaulinės finansinės sistemos diktuojamų sąlygų, vykdyti savarankišką monetarinę politiką, kuri visiškai atitiktų šalies socialinius – ekonominius interesus. Tai reiškia, kad šalyje yra daug potencialių pirkėjų, kad ji turi užtektingai gamtinių resursų, gamybinių potencialą, pakankamai kvalifikuotos darbo jėgos.

Atskirai vertinant tokias Rytų Europos šalis, kaip Lietuva, Estija, Lenkija ir t.t., nė viena iš jų neatitinka minėtųjų sąlygų. Todėl nedidelėms Europos šalims reikėtų jungtis į regioninę rinką ir taikyti perteklių ekonomikos modelį regioniniu mastu. Valstybinė nepriklausomybė šiuo atveju nė kiek nenukentėtų. Tektų sukurti tik bendrą finansinę sistemą. Tačiau iškyla kita problema.

Perteklių ekonomikos modelis reikalauja politinio pasitikėjimo tarp valstybių, kurios jungiasi į regioninę rinką. O politinis pasitikėjimas galimas tik tuomet, kai į bendrą rinką jungiasi demokratinės valstybės. Ten, kur siautėja skurdas, demokratijos įtvirtinti negalima.

Šiuo metu visos Rytų Europos valstybės pasuko demokratijos įtvirtinimo keliu. Vadinas, perteklių ekonomikos modelio taikymas padėtų sutvirtinti Rytų Europos šalių demokratiją.

Išsprendus regioninės rinkos klausimą, priimami konkretūs tarpvalstybiniai susitarimai:

1. Įsteigiamas tarptautinis emisijos bankas ir nustatomas bendras piniginis vienetas (pagal Europos Ekonominės Sąjungos pavyzdį).
2. Įsteigiama muitų derinimo tarpvalstybinė institucija. (Prekyba regioninės rinkos viduje vykdoma be muitų.)

Valstybės – regioninės rinkos dalyvės, dalyvauja pasaulinėje rinkoje siaurose srityse, panašiai kaip Japonija ir kitos valstybės pokario laikotarpiu. Pajamos iš prekybos su užsienio šalimis gali būti panaudotos technologijoms pirkti.

Pasaulio ekonominės raidos analizė, pateikta remiantis JAV pavyzdžiu, rodo, kad Rytų Europos šalys, nenorėdamos skursti kaip trečiojo pasaulio valstybės, privalo atsisakyti monetarinio modelio. Pasirinkimas aiškus: arba monetarinis modelis ir skurdas, arba ryžtingi politiniai veiksmai, priimančios naująjį modelį, ir ekonominis stebuklas bei aukštas gyvenimo lygis. Beje, sunku įsivaizduoti ilgai skurstančią Rusiją. Vargu ar ši šalis tenkinsis ir trečiojo pasaulio valstybės vaidmeniu. Greičiausia, kad "skurstanti ir atstumtoji" Rusija įvykdys dar vieną revoliuciją, kad sukurtų naują totalitarinį režimą. Totalitarinė Rusija – reali grėsmė kaimyninių valstybių nepriklausomybei. To nenorėtų ne tik mažosios Rytų Europos valstybės, bet ir visos pasaulis. Vadinas, išvadas turi padaryti visi.

Seimo rinkimų problemas. Dr. A. Šimėnas yra Clevelando lietuvių krikščionių demokratų, Lietuvių fronto bičiulių ir "Ateities" klubo svečias.

Visus maloniai kviečiame atvykti. V.Rociūnas

KELIONĖ Į SĖKMĘ

Raimonda Mikatavage

Nevykėlio bruožai

"Šiais laikais pasaulis keičiasi taip greitai, kad žmogų, sakantį apie tai, ko negalima padaryti, pertraukia kas nors, tą jau darantis", rašė Harry Emerson Fosdick. Asmenybė, kuriai "nesiseka", dažniausia pati sau trukdo tinkamai tvarkyti gyvenimą. Nevykėlio bruožai, kurių būtinyje atsikratyti, yra šie: nusivylimas, nedraugiškumas, pagieža ir vienišumas. Berods niekas nesiekia išsiugdyti tokių bruožų. Tačiau vis dėlto yra žmonių, kuriems jie nulemia visą gyvenimo būdą. Žmogus nusivilia, kai kokio nors tikslo jam nepavyksta įgyvendinti taip, kaip tikėjosi. Kiekvienas iš mūsų kartais pajunta nusivylimą. Jis mus luošina ir kliudo judėti pirmyn. Mes nusimenam ir net tampame tokie nekantrūs, kad metame bet kurią pradėtą veiklą.

Labiausiai į nusivylimą yra linkę "tobulybės siekėjai". Kartą dirbau su ambicingu ir sumaniu žmogumi. Tačiau jis niekuomet nieko nepadarėdavo iki galo. Kai tik kas nors jam eidavosi "ne taip", jis tuoj šokdavo nuo vieno užsiėmimo prie kito. Dėl to jis prarado kolegų pagarbą ir, galiausiai, darbą. Kad ir ko besiimtume gyvenime, mūsų kelias neišvengiamai bus duobėtas. Privalome neleisti nusivylimui mus užvaldyti, išmušti "iš vėžių".

Kita problema – nedraugiškumas. Kai kurie būna priešiški visam pasauliui, kiti – tik nepažįstamiems. Ypač daug žalos padaro neteisingai nukreiptas draugiškumas, kai žmogus būna šaltas ir nejautrus tiems, kurie juo rūpinasi, ir pernelyg širdingas ir mielas su tais, kuriems jis visai nerūpi. Tai tikrai pražūtinga, kadangi pačius svarbiausius santykius sugadiname, o naujų neužmezgame. Geriausia su visais būti mandagiu ir draugišku, bet ypač su tais, kuriems tu rūpi.

Pilnas pagiežos žmogus nuolat ieško dingsčių, kaltina kitus, "sistemą" ar net patį gyvenimą. Laimė tampa nepasiekiamą, nes pagieža iščiulpia kiekvieno, kas tik su ja susiduria, energiją. Pažinėjau moterį, kuri turėjo daug

galimybių suklestėti. Tačiau jos šansų nedidino nesiliaujantys nusiskundimai, pyktis ir apkalbos. Ji jautėsi "viską" žinanti, niekas nedarė jai išpūdzio. Daugumą žmonių ji laikė arba kvailais, arba nesąžiningais. Grieždavo danti, jeigu kam nors sekdavosi. Dėl savo pačios klaidų kaltino kitus. Pagieža, lyg kokia užkrečiama liga, lengvai išplinta. Todėl geriausia su ja... neturėti jokių reikalų.

Kiekvienas kartais pasijunta vienišas. Ilgimės tų, kuriuos mylime ir be jų jaučiamės vieniši. Tai – normalu. Problema iškyla, kai vienvė tampa mūsų gyvenimo būdu, mūsų asmenybės dalimi. Vienišas žmogus vengia kitų, nes yra pernelyg įsigilinęs į save. Net kai jis pasiekia kokį nors tikslą, vienišumas neleidžia pasidžiaugti pergale, kadangi džiaugsmu su niekuo nebus pasidalinta. "Išeiti iš savęs" galėsi, kai prisiversi būti su kitais. Padėdamas kitiems, prisidedamas prie jų laimės, išmesi vienišumą už durų.

Trumpai tariant, siekdamas sėkmės, turi vengti tokių bruožų, kaip nusivylimas, nedraugiškumas, pagieža ir vienišumas. Jie dažniausiai yra blogo elgesio priežastimi. Šie bruožai gali nebūti tokie ryškūs, kaip aprašyta. Juos demonstruojantys žmonės gali galvoti, kad toks elgesys yra visai normalus ir net pageidautinas. Tačiau laikui bėgant šie bruožai taps pražūtingais. Negeros mintys ir jausmai gali išsilieti nesąžiningu rūkymu, gėrimu, persivalgymu, nelaimingais atsitikimais, ligomis. Turi suprasti, kokios jėgos veikia prieš tavo asmeniškai ir suplanuoti, kaip jų atsikratyti.

P.S. Primenam, kad Raimondos Mikatavage knygą "Your journey to success. A guide for Young Lithuanians", galite įsigyti, jei kreipsitės šiuo adresu:

Melodija Books, P.O. Box 689, Hampstead, MD 21074. Fax: (410) 374-3569.

Netrukus ši knyga pasirodys ir lietuvių kalba. Jau šiemet ją išleids Kauno "Šviesos" leidykla.

A.ŠIMĖNAS LANKYSIS CLEVELANDE

Rugsėjo 1d., sekmadienį, 11:30 ryto, po pamaldų Dievo Motinos parapijos salėje kalbės svečias iš Lietuvos – Lietuvos krikščionių demokratų partijos tarybos narys, buvęs ekonomikos ministras dr. Albertas Šimėnas.

Prelegentas šiuo metu lanko didesniuosius lietuvių telkinius Amerikoje.

Prelegentas gerai žino dabartinę Lietuvos politinę, ekonominę bei socialinę padėtį ir plačiau palies šį rudėnį, spalio 20 d. įvyksiančių

MASKVOS LIETUVIAI PAGERBIA RAINIŲ KANKINIUS

Birželio 25-tosios pavakarį Maskvos tautiečiai atėjo į Lubiankos aikštę prie akmens bolševikinio teroro aukoms prisiminti. Čia jie paminėjo Rainių tragedijos 55-ąsias metines. Šį gedulingą Rusijos sostinės lietuvių susitikimą, skirtą pagerbti 73 Žemaitijos patriotus, nužudytus "pačiais išradingiausiais ir pažangiausiais" bolševikinio teroro metodais, pradėjo Maskvos tautiečių kultūros bendrijos pirmininko pavaduotojas Klemas Jorudas, žodį suteikdamas savo žemiečiui Kaziui Kedaičiui, kurio du pradžios mokyklos bendramoksliai buvo nežmoniškaiai žiauriai nukankinti Rainių miškelyje.

– Kadangi mano tėviškės valsčiaus centre – Laukuvos miestelyje pradžios mokykloje nebuvo penktojo skyriaus, – pasakoja Kazys, – mane, baigusį kaimo pradžios mokyklos keturis skyrius, tėvai nuvežė į Rietuvą, į kunigaikščių Oginskių miestą. Čia, mokydamasis Lauryno Ivinskio pradžios mokyklos penktame skyriuje, susipažinau ir susidraugavau su broliais Edžiu ir Antanu Čiužais ir jų bičiuliu Adomu Raku. Edis sėdėjo klasėje už manęs, o bažnyčioje per moksleivių pamaldas stovėjome greta. Edis, Antanas ir Adomas dainavo mokyklos chore, jų balsai gražiai skambėjo ir moksleivių pamaldas. Po pamokų išbraidėm visas parietavio pelkęs, išmatavom savo ūgiu visus Jūros duburius, žinojom, kokioje vietoje ir kokia žuvis geriau kimba ant ašutinės meškerės.

Po Rietavo pradžios mokyklos aš įstojau mokyti į

Šilalės gimnaziją, retkarčiais vasarą per atostogas, ir tai per didžiuosius Laukuvos ar Rietavo atlaidus besusitikdavau su savo bičiuliais. Ir štai 1941 metų vasarą išgirdau, kad Antanas Čiužas ir Adomas Rakas be jokių įrodymų, be teismo, saugumiečių ir bolševikinio "aktyvo" 73-jų Tėvynės patriotų tarpe prie Telšių esančiame Rainių miškelyje žiauriai nukankinti, kaip "liaudies priešai". Vienintelė jų kaltė, kad mylėjo savo Tėvynę Lietuvą, iš visos širdies giedojo "Lietuva brangi".

Kai dabar nuvažiuoju į Rietuvą, dažnai praeinu mūsų vaikščiotais takais, nueinu į Oginskio parką prie buvusios mūsų mokyklos, Rietavo šv. Mykolo Archangelo bažnyčioje pastoviu toje pačioje vietoje, kur jų skambūs balsai per moksleivių pamaldas garbino Visagalį. Pasiekęs Telšius, praeinu pro buvusio kalėjimo pastatą, pasuku į miesto kapines, kur bendrame Rainių kankinių kape ilsisi mano bendramoksliai Antanas ir Adomas. Amžinąjį atilsį duok jiems, Viešpatie, ir amžinoji šviesa jiems tešviečia!

Prieš trejetą metų man paskambino kitas penktojo skyriaus klasiokas iš Kau- no Aleksandras Narbutas:

– Kazy, su tavimi nori susitikti Belgijos lietuvių rašytojas Eduardas Cinzas. Paskambink jam į Vilnių, – prašo užsirašyti jo telefono numerį ir paaiškina: Cinzas – tai tas pats Edis Čiužas, kuris klasėje sėdėjo už tavęs, su kuriuo draugavai, bėgdavai į Jūrą maudytis, bolševikų nužudyto Antano brolis...

Į mano skambutį

Edis atsako:

– Aš, Kazy, rytoj rytą išskrendu. Bilietai iš anksto užsakyti. Būtų įdomu po tiek metų susitikti, pasikalbėti, sugrįžti į tas šviesias vaikystės dienas: Iki susitikimo kitą kartą, kai atvažiuosiu!

– Sveikatos, kūrybinės sėkmės! Laimingo kelio!

To kito susitikimo, susitikimo su klasioku Edžiu, tapusiu Belgijos piliečiu ir rašytoju neįvyko. Neseniai Edis po sunkios operacijos mirė ligoninėje.

K. Kedaičio pasakojimą apie Rainių tragediją papildė plungietis Robertas Virbickas.

Buvęs politinis kalinys Stasys Grigas prisiminė skaitęs pulkininko Petruičio atsiminimus "Kaip jie mus "sušaudė" apie kitas enkavedistų 1941 metų birželio mėnesį įvykdytas žudynes Červenėje, netoli Minsko. Čia buvo sušaudytas ir Kazys Bizauskas, buvęs Juozo Urbšio vadovaujamos vyriausybės delegacijos, Kremliaus "viešpačių" iškviestos "tartis" dėl TSRS ir Lietuvos santykių narys, žymus valstybės ir visuomenės veikėjas, literatūrologas ir diplomatas, tuo metu buvęs Lietuvos Respublikos ministro pirmininko pavaduotoju.

Buvo padėtos gėlės ir uždegtos žvakutės prie šio istorinio akmens Lubiankos aikštėje. Pagerbiant šviesų bolševikinio teroro aukų atminimą, tautiečių lūpos be žodžių kalbėjo, kad dorieji pasaulio žmonės neleidžia jaudajai praeičiai pasikartoti!

J.Dainis

"DIRVOS" gegužinės loterijai laimėjimus ("fantus") davė:

1. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga – Clev. skyrius
2. Liuda ir Vincas Apaniai
3. Dr. Birutė ir dr. Antanas Butkai
4. Raimundas Butkus
5. Juozas Biliūnas
6. Romas Bridžius
7. J. Čiuberkienė
8. Jonas Kazlauskas
9. Korp Neo-Lithuania – Clev. skyrius
10. Lietuvių Namai–klubas / restoranas "Gintaras"
11. Vladė Macijauskienė
12. Stasys Pabrinkis
13. Irena ir Česlovas Satkai
14. Dr. V.Stankus (a.a. Juliaus Stankaus atminimui)
15. Kristina ir Andrius Stanikai
16. Dana ir Vytautas Ramonai
17. Staškevičienė
18. "Taupa" lietuvių kredito kooperatyvas Clevelande

Alė Keželienė

"DIRVOS" – "VILTIES" GEUŽINĖ

"Dirvos" – "Vilties" gegužinėje laikraščiu paremti aukojai:

1. I.Č. Šatkai	\$200
2. L.V. Apaniai.....	\$50
3. D.Čipkienė	\$36
4. B. Steponis.....	\$25
5. A. Pautienius.....	\$20
6. S.J. Ignatavičiai	\$20
7. A.V. Mauručiai	\$20
8. G. ir Dr. Juškėnai	\$16
9. V. Bakūnas	\$10
10. J.A. Švarcai	\$10
11. Dr. J. Stankaitis	\$10
12. B. Paulionis	\$10
13. J. Biliūnas	\$10
14. J. Kazlauskas	\$10
15. R. Minkūnas	\$10
16. V.D. Ramoniai	\$10
17. A. Petrauskis	\$10
18. R. Čiuberkienė	\$10
19. V.G. Plečkaičiai	\$10
20. J.T. Jasaičiai	\$10
21. I. Vederienė	\$10
22. A. Kavaliūnas	\$10
23. K. Šukys	\$10
24. J. Kuliešius	\$10
25. Z. Obelenis	\$10

26. V. Januškis	\$10
27. E. Prancuskas	\$10
28. J. Gudėnas	\$10
29. A. Giedraitienė	\$10
30. K. Palubinskas	\$10
31. S. Knistautienė	\$10
32. G. Kudukienė	\$10
33. J. Balbata	\$10
34. J. Velička	\$10
35. D. Puškorienė	\$10
36. E. Brazauskas	\$10
37. G. Sabataitis	\$10
38. (pavardė neįskaitoma)	\$10
39. J. Ilendienė	\$5
40. J. Račilienė	\$5
41. A. Raulinaitienė	\$5
42. B. Karklius	\$5
43. V. Macijauskienė	\$5
44. U. Gaižutienė	\$5
45. N. Plechavičius	\$5
46. P. Mašiotienė	\$5
47. J. Dunduras	\$5
48. Š. Udra	\$5
49. H. Stasas	\$3

Nuoširdžiai dėkojame visiems, aukojusiems "Dirvai"

Redaktorius ir "Vilties" draugija

"Vilties" draugijos pirmininkas Algirdas Matulionis pirmininkavo ir "Dirvos" gegužinėje. G. Juškėno nuotr.

Šaunieji loterijos vadovai A. Petrauskis ir Z. Obelenis. G. Juškėno nuotrauka

BENDRA DARBO GRUPĖ KULTŪROS REIKALAMS

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba sudarė bendrą darbo grupę su Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija. JAV Lietuvių Bendruomenėi atstovaus Danutė Bindokienė, Teresė Gečienė, Nijolė Martinaitytė, Rimvydas Mulokas, Ramutė Petrulienė ir Dalia Puškorienė.

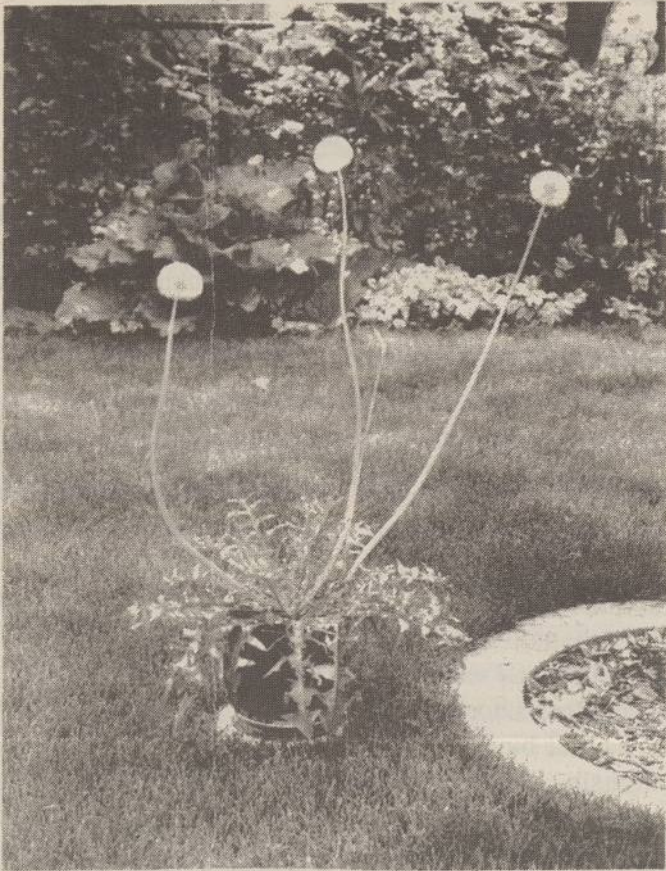
Lietuvos Respublikos Seimo ir Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių Bendruomenės komisija 1996 m. kovo mėn. 22 d. pasiūlė Lietuvos kultūros ministerijai dirbti tiesiogiai su JAV Lietuvių Bendruomene. Siekiama, pagal abiejų pusių galimybes, įtraukti Amerikos lietuvių ir Lietuvos kultūrinių renginių planavimą bei organizavimą, ugdyti jų tautinę savimone ir tautos vienybės jausmą.

Lietuvos kultūros mi-

nisterija labai palankiai atsiliepė į šį raginimą. Ji sudarė devynių asmenų grupę. JAV Lietuvių Bendruomenė paskyrė šešis asmenis. Reikalui esant, galima įtraukti daugiau JAV Lietuvių Bendruomenės atstovų.

LR Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės komisija posėdžiaus rugsėjo mėn. 2-8 dienomis Vilniuje. Kartu su šia komisija vyks ir JAV LB Krašto valdybos atstovai. Jie skaitys pranešimus tais klausimais, kurie yra susiję su jų darbo sritimis ir bus svarstomi komisijos posėdžiuose. Taip pat į Lietuvą vyks kultūrinių reikalų darbo grupės atstovas. Ši darbo grupė yra pavaldi JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybai.

PIENĖ

Gerb. p. Vijeiki,

Su malonumu perskaičiau Jūsų taip taikliai parašytą straipsnį "Dandelion" apie pavasariais pražystančią gėlę – pienę. Ta proga siunčiu Jums kopijas kelių savo nuotraukų, kurios, gal būt, būtų tikusios Jūsų straipsniui pavaizduoti. Be to, ir manošios pienės istorija nėra jau tokia paprasta. Kai 1992 metais grįžau iš Lietuvos, parsivežiau nuo savo senelių kapo sauja žemės. Pastebėjau joje atitrūkusią, gal 1 cm ilgio dar nesudžiūvusią šaknelę, kurią pasodinau gėlių puode. Išdygo, sužaliavo ir pražydo Lietuvos pienė.

Išgirdę apie tai giminės Lietuvoje mane perspėjo: "Pamatysi, visas Detroitas paskės pienėse". Nenorėdamas paversti juos melagiais, padariau atitinkamas nuotraukas, neva tai patvirtindamas jų pranašystę.

Mano pienė tebeauga gėlių lysvėje. Italų kilmės kaimynas kasmet pasiskina jos sodrių lapų mišrainei pasidaryti. Savo pasakojimą baigiu Jūsų žodžiais: "Kodėl pievelė turi būti žalia? O kodėl ne geltona?"

Su geriausiais linkėjimais
VI. Staškus
iš Detroito, Michigan

RELIGINĖS ŠALPOS POPIETĖ

Liepos 14 d. įvyko Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos popietė. Jaukioje Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, NY, užbaigtas LKRŠ šių metų pavasario vakus. Buvo ištraukti loterijos bilietai. Pirmasis laimikis – du Finn Air bilietai į Vilnių – teko Juozui Kojeliui iš Santa Monica, CA. Antrąjį – \$750 gavo Pranas Gasparonis iš Los Angeles, CA. Trečiasis – \$250 atiteko Anthony Granosky iš Kansas City, KS. Paskutinį laimikį – \$100 gavo J.E. arkivyskupas Charles A. Salatka iš Oklahoma City,

OK. Nuoširdžiai dėkojame visiems už dėmesį ir paramą. Loterijos pelnas: \$9833.

Nuoširdžiai dėkojame Apreiškimo parapijos klebonui Vytautui Palubinskui už leidimą naudotis parapijos patalpomis bei apsilankymą popietėje. Dėkojame Romui Drazdauskui, Aldonai Katinienei, Malvinai Klivečkienei, Onutei Povilaitytei, Petrui Sandanavičiui, Josephinai Senken, prisidėjusiems prie vaišių paruošimo. Širdingas ačiū visiems mieliems popietės svečiams.

Vida Jankauskienė

Čikagos gubernatoriaus gimtadienio šventėje. Iš kairės: Pirmoji Ilinojaus valstijos dama Brenda Edgar, gubernatorius Jim Edgar, ponis Kleizienė ir kt.

ŠVENČIONIJOS KLUBO PENKMETIS

Šarūnas Laužadis
Švenčionijos klubo garbės
pirmininkas

šias apylinkes, parodydami kiekvieną didesnį akmenį, drūtesnį medį, išpasakodami visas krašto istorijas. O dauguma šiandieninių jaunuolių temato tuščius numeliuotus laukus. Tad argi jie gali jausti gimtinės ilgesį?

Bet nelaukime pagalbos iš svetur, nesitikėkime stebuklo, kuris pakeis mūsų materialinę padėtį ir galvoseną. Viską galime ir privalome pasidaryti patys. Už mus niekas nedarys. Pirmasis pragiedrulys mūsų krašte buvo Švenčionijos klubo įkūrimas.

Tai buvo prieš penketą metų. Kelis mėnesius grupė entuziastų: Vilius Chadzevičius, Ema Vanagienė, Sigitas Morkūnas, Vytautas Saulis, šių eilučių autorius ir kiti – ruošėsi šventei. Pagaliau 1991 m. balandžio 17 d. įvyko Švenčionijos klubo steigiamasis susirinkimas. Lūkesčiai pasiteisino: į seną Vilniaus Universiteto filologų kiemėlį suplaukė iš buvusios Švenčionių apskrities apie pusantro šimto žmonių. Daug buvo kalbėta apie krašto praeitį ir baltas dėmes jo istorijoje. Kalbėjo profesorai Kazys Trainys, Vytautas Ažušilis ir kiti, o Leonas Uloza net savo kūrybos eiles perskaitė. Vėliau triukšmingos sueigos Mokslinėje – techninėje bibliotekoje, kurias rengė Danutė Minkauskienė. Atsakomuosius susitikimus Švenčionyse organizuodavo rajono kultūros skyriaus vedėja Bronė Jasevičienė. Kaip smagu buvo susitikti vaikystės draugus, kaimynus, kurių nebuvai matęs kelis dešimtmečius...

Tačiau po pirmosios sėkmės atėjo ir krizės metas: reikėjo ieškoti patalpų, naujų veiklos formų, sugalvoti kažką išpūdingesnio, labiau įsimenančio. Kilo mintis užsakyti spektaklį kuriame nors teatre ir organizuoti Švenčionių krašto dieną. Bet pinigų nebuvo... Pradėjome pirkti ir platinti bilietus už savo pinigų, o už surinktus pinigus vėl pirkome naujus bilietus. Taip ir išpirkome visą salę. Kai dramos teatro foje užpildė viena darni švenčioniškių šeima, supratome: krizė įveikta.

Šiandien Švenčionijos klubas yra savarankiška nekomercinė kultūros organizacija, vienijanti iš Švenčionių krašto kilusius žmones ir tuos, kurių tėvai ar kiti šei-

mos nariai yra kilę iš šio krašto, norinčius gaivinti ir populiarinti liaudies tradicijas, etninę kultūrą.

Tarp klubo narių yra ir užsienyje gyvenančių lietuvių. Tai Bronius Saplys iš Kanados, Kostas Pauliukėnas iš Australijos ir kt. Ryšius su klubu palaiko a.a. Jeronimo Cicėno žmona, gyvenanti JAV. Rašo buvę švenčioniškiai iš Lenkijos, Anglijos, Rusijos. Visus švenčioniškus vienijančia grandimi tapo laikraštis "Rytas", kurį redaguoja Stasys Tumėnas.

Klubo nariai neretai lankosi Švenčionyse ir aplinkiniuose kaimuose, susitinka su gyventojais, kartu su "Ažuolyno" bendrija rengia ažuolų sodinimo talkas. 1992 m. spalio 16 d. per "Ažuolyno" bendrijos steigiamąjį suvažiavimą buvo sutvarkyta ir atsodinta ažuolų giraitė prie memorialo čia besiilsintiems rezistentams. Po metų netoliese, Perkūno kalno papėdėje pradėta sodinti nauja ažuolų giraitė, skirta krašto šviesuolių atminimui. Taip bus pagerbti kovotojai už lietuvių kunigai: Aleksandras ir Jonas Burbos, Kazimieras Čibiras, Jonas Skruodis, Vaclovas Šarka, knygnešiai: Mykolas ir Stanislovas Vaiškūnai, Adomas-Mykolas Padleckas, kompozitoriai Julius Sinius bei Antanas Šerėnas. Pagerbti iš šio krašto kilę garsieji muzikai – Mikas ir Kipras Petrauskai, Nepamiršti čia gimę ir augę profesorai: Pranciškus Norvaiša, Pranė Dundulienė, Zigmas Žemaitis, Česlovas Kudaba, vienas iš lietuvių Tautininkų sąjungos kūrėjų Augustinas Voldemaras. Vėliau šį ažuolyną papildė nauji sodinukai, skirti Švenčionių gimnazijos atkūrimo 75-mečiui, krašto grąžinimo Lietuvai 55-mečiui pažymėti.

Kelis kartus keitėsi klubo vadovybė. Jo veikla buvo kiek sutrikusi. Dabartinė pirmininkė Vilhelmina Pundienė bei jos pavaduotojai – Laima Kurtinienė ir Leopoldas Stanevičius grįžo prie tradicinių veiklos formų. Klubo nariai dalyvauja įvairiuose renginiuose, rengiamuose šiame krašte. Vienas paskutiniųjų buvo prof. Augustino Voldemaro gimimo metinių paminėjimas. Jo metu profesoriaus gimtinėje pastatytas paminklinis akmuo. Numatoma paminėti prof. Z. Žemaitį, šiame krašte gyvenusį Stasį Raštikį ir kt.

Švenčionijos klubas gali būti pavyzdžiu daugeliui.

TOMAS PUKŠTYS ATLANTOS OLIMPIADOJE

Edvardas Šulaitis

Tom Pukštys

Mūsų sporto mėgėjai su dideliu dėmesiu laukė čikagiečio Tomo Pukščio pasirodymo olimpinėse žaidynėse Atlantoje. Jis startavo JAV lengvosios atletikos rinktinėje. Daugkartinis JAV ieties metimo čempionas ir rekordininkas šią vasarą vėl pagerino jam pačiam priklausančią JAV rekordą. Atlantos olimpiniam stadione R. Pukštys užėmė 8-ją vietą. Kaip žinome, Barselonos olimpiadoje jis buvo 10-as.

Varžybas Tomas pradėjo rugpjūčio 2 d. tarp 34 geriausiųjų pasaulio ietininkų. Jie buvo padalinti į dvi grupes. Tomas pakliuvo kartu su pasaulio čempionu čeku Jan Zelezny į antrąją ir joje buvo antrasis, tuoj po Zelezny. Tomo rezultatas: 277-10. Pirmoje grupėje toliausiai ietį nusviedė graikas Kostas Gatsioudis, parodęs 285-10 pasekmę. Beje, pirmąją dieną Pukštys pralenkė žymiuosius – anglą Steve Beckley ir vokiečių – Boris Henry.

Į finalą pateko po 6 geriausių iš kiekvienos grupės. Šeštadienio vakare prasižėjęs finalui, kiekvienas sportininkas vėl gavo teisę mesti ietį tris kartus. Finale Tomui nelabai sekėsi ir jis negalėjo įveikti tituluotų savo varžovų. Kaip jis pats sako, "jei būtų lydėjusi sportinė sėkmė, galėjau užimti 5-6 vietą. Patekti tarp medalininkų nebuvo jokios vilties, nes jie tikrai yra pasaulinės klasės sportininkai."

Laimėtoju, kaip ir buvo laukta, tapo pasaulio čempionas Jan Zelezny. Jo rezultatas – 289-3. Sidabro medalį iškovojo Steve Beck-

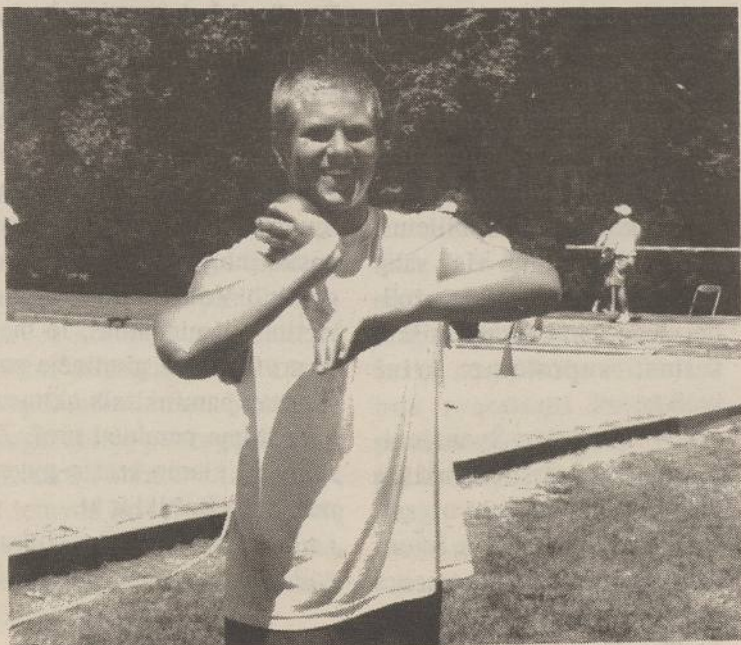
ley, bronzą – Seppo Raty (Suomija).

Iš trijų JAV rinktinės narių Tomas vienintelis pateko į finalą. Todd Riech savo grupėje buvo 8-tas, o Dave Stephens – 9-tas.

Tose Europos šalyse, kur gyvena pagrindiniai Tomo varžovai, ieties metimas yra viena iš populiariausių rungčių. Ten jie yra valstybiniai didvyriai. JAV lengvosios atletikos federacija šios rungties atstovų neremia. Net ir trenerio ietininkams neskiria: sportininkai treniruojasi patys, individualiai. Esant tokiai padėčiai, žinoma, būtų beveik stebuklas, jeigu Tomas olimpiadoje būtų laimėjęs medalį. Pagrindiniu Tomo Pukščio rėmėju yra "Adidas" bendrovė, kuri jam skiria 10 tūkst. dolerių metams, Dalis pinigų ateina iš laimėtų prizų.

Į Atlantą savo sūnaus pasirodymų stebėti buvo nuvykę mūsiškio tėvai – Romas ir Rasa. Romas pasakojo, kad ir varžybų metu ieties metimas buvo ignoruojamas: į stadiono elektroninėje lentoje paskelbtą programą ši rungtis visai nebuvo įrašyta. Tuo metu vyko ir estafečių bėgimo varžybos, buvo didžiulis triukšmas. Ietininkams buvo sunku susikaupti. Ieties metimo varžybas visiškai ignoravo ir NBC televizija, kuri net nepateikė šios rungties rezultatų. Tačiau ilgoką pasikalbėjimą su Tomu įrašė CNN televizijos atstovai. Šis interviu buvo parodytas per šią labai populiarią JAV kabelinę stotį.

Tomas pasakė, kad iš Atlantos jis vyksta į Europą (pradžioje – į Monaco), kur dalyvaus daugelyje didelių tarptautinių varžybų. Rugsėjo pradžioje jis grįš atgal į Čikagą ir čia treniruosis su "White Sox" beisbolo komanda. Jį kviečia Niujorko "Yankees" beisbolo klubo savininkas dalyvauti atrankoje į šią komandą.

H.K. ANDERSENO "UNDINĖLĖ" AMERIKOJE

Beata Čiurlionienė

(Pabaiga)

Muzika šiame spektaklyje yra tarsi dar viena dekoracija. Ji lydi pasakos veikėjus visą laiką, tai iškil-dama griausmingomis jūros bangomis, tai nugrimzdama į tylą vos girdimomis graudžiomis Undinėlės ašaromis, tai vėl užgriūdama lyg perkūnas kraupiuose raganos rūmuose, tai spektaklio pabaigoje užliedama tyliais Vilties ir Meilės akordais, kurie ilgam išliks mažųjų ir suaugusiųjų širdyse.

Nors spektaklis skirtas vaikams, jį su labai dideliu dėmesiu ir malonumu žiūri ir jų tėveliai. Ne vienas žiūrovas tyliai, gal ir pasislėpęs, nubraukę ašarą paskutiniams spektaklio garsams nutilus ir šviesoms užgesus.

Spektaklis jau apkeiliavo nemažą Amerikos dalį. Pirmieji premjeriniai spektakliai įvyko čia, Cleveland'e J.B. Čiurlionių ir V.R. Klimų namuose. Chicago's ir jos apylinkių lietuviai galėjo ši

spektaklį pamatyti keliose vietose – svetingoje A. Kezio galerijoje, privačiuose namuose. Šokių šventės metu spektaklis buvo parodytas jos svečiams. Ypatingai šiltu žodžiu norisi paminėti spektaklį "Seklyčios" patalpose įsikūrusios LVV (Lietuvos Vaikų Viltis) globotiniams. Tikrai nuoširdus ačiū Onutei Pučkoriūtei už spektaklį likimo nuskriaustiems, įvairių ligų sužalotiems vaikams iš Lietuvos. Pati aktorė prisipažino, kad tai buvo vienas iš sunkiausių, bet daugiausia džiaugsmo atnešusių spektaklių. Vaikų akys, jų dėmesys ir susijaudinimas suteikė aktoarei naujos vidinės energijos.

Sugrįžusi į Cleveland'ą, aktorė jau buvo laukiama Šv. Jurgio parapijos gegužinėje. Liepos antroje pusėje Ona Pučkoriūtė kelias dienas svečiavosi "Dainavos" stovykloje, kur parodė du spektaklius: vieną iš ryto – mažie-

siems stovyklautojams, kitą – vakare, jų tėveliams. Po antrojo spektaklio ji ilgai pasakojo apie teatro istoriją, lėles, meno padėtį šiuolaikinėje Lietuvoje.

Rugpjūčio pradžioje Ona Pučkoriūtė svečiavosi "Kretingos" stovykloje Kana-doje. Vaikų ir suaugusiųjų laukė įdomūs užsiėmimai, kurių metu jie galėjo sužinoti daug lėlių gaminimo paslapčių.

Gaila, kad dėl finansinių sunkumų teko atidėti suplanuotą kelionę į "Neringos" stovyklą. Savo viešnagė Ona Pučkoriūtė turbūt užbaigs spektakliais New Yorko "Židinyje" ir Lietuvos Ambasadoje Washington'e. Norisi tik pasidžiaugti tokiu vaisingu aktorės darbu, palinkėti jai didžiausios sėkmės ir tikėtis, kad kitą vasarą Ona Pučkoriūtė mus vėl pradžiugins naujais savo darbais.

Beata Čiurlionienė

TAI SVARBU ŽINOTI VASAROTOJAMS

Iš Clevelando Medicinos Akademijos "Dirva" gavo du labai svarbius pranešimus, perspėjančius, kaip elgtis, kad vasarą nenukentėtų sveikata ir kad būtų išvengta rimtų susirgimų.

Sužaliavus pievoms, pražydus medžiams bei gėlėms, alergiški asmenys ima smarkiai čiaudėti, jų akys parausta, varva nosis. Kai siaučia stiprūs vėjai ir drėgmės koeficientas svyruoja tarp 40 ir 80 procentų, ore skraido nematomos žiedų dulkelės. Ilgas buvimas lauke sustiprina žolialigės sukeltus negalavimus.

Clevelando lietuvių sporto klubo lengvaatlečiai gerai pasirodė šią vasarą vykusiose "Junior Olympics" bei "Ohio Games" varžybose. Nuotraukose matome jaunuosius sportininkus Baldwin Wallace kolegijos sporto aikštėje liepos 20 d., apdovanojus medaliais. Kairėje: trečiosios lietuvių kartos atstovas J. Petrulis, patekęs į Amerikos Jaunųjų olimpiečių žaidynių finalą. Dešinėje: Andrius Stankus ir Laura Rukšėnaitė, laimėję medalius Erie apygardoje ir Ohio valstijos žaidynėse.

Dr. Viktoras Stankus

Autoriaus nuotraukos

Žinoma, ne visi yra alergiški, tačiau apytiksliai 15 procentų gyventojų reikia bent minimalios medikų pagalbos. Tie, kurie kenčia nuo žolialigės, nuo rugpjūčio 15 iki spalio 1 d. gali skambinti į Medicinos Akademiją (The Academy of Medicine - Cleveland) telefonu 216-520-1050. Jiems bus patarta, kaip šios ligos išvengti arba su ja kovoti. Taip pat galima paskambinti Lauren Hakos telefonais: darbo 216-520-1000 arba namų 216-659-3722. Galima skambinti į Medicinos Telefoninę Biblioteką (Tel-Medical Library) tel.

216-520-0200 ir išklaustyti specialistų parengtą informaciją.

Antras rimtas išspėjimas: reikia saugotis per ilgą buvimą saulėje. Tai gali būti labai žalinga. Asmenys, kurie daug laiko praleidžia dirbdami ar žaisdami gryname ore, privalo saugotis saulės, kad jos spinduliai nesukeltų odos vėžio, nuo kurio kasmet miršta beveik 10,000 žmonių. Norėdami daugiau sužinoti apie odos vėžį, skambinkite tel. 216-520-1000 ir paspauskite kodą 185 arba 183. Visa ši informacija teikiama veltui.

Vertė

Aurelija M. Balašaitienė

JAUNŲJŲ PASIEKIMAI

CLEVELANDE ir apylinkėse

RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGSĖJO 8 d. - Visų tautybių kultūrinių darželių lankymo diena, skirta Clevelando 200-osioms metinėms. Renginį globoja LB Clevelando apylinkės valdyba.
- RUGSĖJO 15 d., Skautininkų draugovės kultūrinė popietė – Aurelijos M. Balašaitienės knygų pristatymas.
- RUGSĖJO 28 d., šeštadienį, – Tradicinis Baltų draugystės vakaras Latvių salėje. Rengia Cleveland'o Baltų komitetas.
- SPALIO 18, 19, ir 20 dienomis – BALF'o centro valdybos direktorių suvažiavimas. Rengia Cleveland'o skyrius.
- LAPKRIČIO 9 d., 7 val. vakaro – Dievo Motinos parapijos choro rudens balius.
- LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.
- LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, LVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą.
- GRUODŽIO 24 d. 9 val. vakaro – Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje.

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 845-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235TH DOUGLASTON, NEW YORK 11363 TEL. (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Krinta lapai...

Krinta skrydžių į LIETUVĄ kainos!

NEW YORK – VILNIUS - NEW YORK

Rugsėjo – spalio mėn.	\$650
Lapkričio – gruodžio 12 d.	\$500
Gruodžio 13-31d.	\$650
Sausio – vasario mėn.	\$500

Plius mokesčiai

Vytis Travel
40-24 235 St
Douglaston NY 11363

TEL. (718) 423-6161
800-77-VYTIS

ŠVENČIŲ AIDAI

Clevelando pasiuntiniai Jubiliejinėje tautinių šokių šventėje. V.Kliorio nuotr.

ATNAUJINDAMI PRENUMERATĄ "DIRVAI" AUKOJO:

E.Jonušas, Omaha, NE,	\$100
R.Latvėnas, Culv..City, CA	\$30
E.Bulotienė, Detroit, MI,	\$25
E.Kleinas, Quincy, MA	\$25
J.Žemgulys, Clev., OH	\$20
O.Žolynienė, Orm.B., FL	\$20
A.Benas, Clev., OH	\$20
L.Barmus, Chicago, IL	\$20
D.Liaubienė, Medina, OH	\$20
A.Zatkus, San Bern. CA	\$20
J.Taoras, Clev. OH	\$20
K.Simulis, Oak Lawn, IL	\$20
K.Gidraitis, Livonia, MI	\$20
A.Budzinauskienė, Wat.CT	\$15

P.Bartkus, Rich.Hills, N.Y.	\$10
E.Andrašiūnas, Chest. OH	\$10
G.Eleksis, Wheeling, IL	\$10
K.Mykolaitis, Redford, MI	\$10
S.Skirmantas, Santa M.,CA	\$10
V.Vaikutis, Stamford, CT	\$10
R.Botyrius, Richland, MI	\$10
B.Jakaitis, Avon Lake, OH	\$5
B. ir J.Vasariai, Barb.,OH	\$5
S.Idzelienė, Clev., OH	\$5
C.Rukuiža, Berwyn, IL	\$5

"DIRVOS" APIPLĖŠIMO NUOSTOLIAMS PADENGTI AUKOJO:

118. Janina ir Anicetas Simučiai, East Rock., NY...	\$100
119. Irena Alantienė, Redford, MI	\$50

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

**SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI**

**JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.**

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

DIRVA

OHIO ĮVYKIAI

MELISSA BOYD
MISS OHIO USASM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39, - iki \$98, -

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Gerardas Juškėnas

SUSTOJO "PRAVDA"

Liepos 30 d. Maskvoje nutrauktas seniausio komunistų laikraščio "Pravda" leidimas. Ši nuoboda komunistų laikraštį 1912 metais įsteigė V.Leninas ir jo draugai. Laikraštis sovietų eros istorijoje buvo pavadintas klaidingiausiu vardu - "Pravda" (Tiesa). Kadaise ji buvo spausdinama 11 milijonų egzempliorių tiražu. Po 1991 m. tiražas sumažėjo iki 200,000 egzempliorių. Pagaliau jam "pritrūko kvapo".

Du graikų milijonieriai, kurie tikėjo į laisvosios rinkos ateitį Rusijoje, dabar sakosi praradę milijonus dolerių, remdami "Pravdą". Nuo 1992 m. jiedu buvo "Pravdos" savininkai, ku-

riems teko nuolat kovoti su komunistiniu personalu. Galų gale savininkams – broliams Teodorui ir Christosui Giannikos – net neleido įeiti į "Pravdos" pastatą. Jiedu skundėsi, kad redaktoriai ir reporteriai per daug girtuokliavo. "Pravda" nieko nespausdino, kas būtų verta skaityti. Būdamas opozicijoje, "Pravda" nekritikavo dabartinės valdžios. Laisvajame pasaulyje net ir valdžią palaikantieji laikraščiai kartais pasireiškia agresyvia kritika.

Broliai Giannikos pareiškė, kad jiedu negalėjo pakeisti "Pravdos" štabo, nes to neleido krašto įstatymai. Dabartiniai "Pravdos" prenumeratoriai gaus naują savaitraštį – "Pravda piatj" ("Tiesa penki"). Tai bulvarinis ("tabloid") savaitraštis, kuriame ne tik spausdinami kairiųjų pažiūrų straipsniai, bet ypatin- gai daug rašoma apie nusikaltimus, žudynes, seksą.

Sovietų sąjungoje žmonės kalbėjo, kad nėra žinių "Pravdoje" ir tiesos "Izvestijose". Tačiau "Izvestija" ("Žinios") atsikratė praeities, suvokė rinkos reformas ir tapo vadovaujančiu Rusijos liberalų laikraščiu.

Ger.J.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Išeivijos spaudos prenumeratorių skaičius kiekvienais metais mažėja. Išeivijos radijas negauna pakankamai lėšų platesnei veiklai.

"DIRVA" pirmoji turėjo patirti ir jos apiplėšimo nuostolius. Paprastai po įvykusios nelaimės ieškoma kaltininkų ir naujų priemonių apsaugai.

Mano pasiūlymas yra, kad visoms mūsų lietuvių institucijoms, iš kurių patalpų yra kas vogti, reikia geresnės apsaugos, geležinių vielų langams, durimis ir kitoms vietoms. Yra ir daugiau priemonių, taip vadinamų "security alarm" ar kita.

Todėl šia proga siunčiu savo šimtinę "DIRVAI" jos apsaugos priemonėms įsigyti.

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "DIRVĄ"

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000